

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 03217

PAMOKHET DER KHELEMER
POET

Shmuel White

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

שמואל ווהייט

4/12/56

אין און אויסגע-עלעקט
אין דער וועלט פון
און און און און און
און און און און און
און און און און און

פ א מ א כ ע ט

דער כעלעמער פאָעט

הומאריסטיש-סאטירישע פאעמעס

פארלאג

„פריינט פון יידיש לשון“

1955

לאַנדאָן

SHMUEL WHITE

P A M O C H E T
DER CHELEMER POET
HUMOROUS-SATIRICAL POEMS

די גאַנצע אייגנאַמע פֿון בוך האָט דער
מחבר אַ מתנה געגעבן לטובת
„לשון און לעבן“.

*The whole of the proceeds of this book
has been donated by the Author to the
funds of
"LOSHEN UND LEBEN"*

Published by

FREINT FUN YIDDISH LOSHEN

17 Delamare Buildings, Collingwood Street, London, E.1

איינלייטונג

די „פאמאכעט“-סעריע האָב איך געשריבן אין אַ לייכט שפּילנדיקן
טאָן און אין אַ פּרייִ-פּליטיקן ריטם. איך האָב מיך ניט געלאָזט
צוימען פון די פּאָרגעשריבענע דיכטונגס רעגלען. וואָס איך האָב
אייגענטלעך געוואָלט מיט דער סעריע באַצוועקן איז נעמלעך
אַרויסרופן אַ האַרציקן לאַך אַדער אַ לייכטן שמייכל און
אויך אַמאָל אַן ערנסטן געדאַנק, וואָס ציפּט ביי דער נשמה און
לוינט זיך דעריבער צו פּאַרטיפּן. אויב דאָס איז מיר טיילווייז
געלונגען האָט די סעריע איר ציל דערגרייכט.

שמואל ווהייט

לאַנדאָן, יוני, 1955

פּאַמאָכעט ווערט געלייענט: Pa-mo-chet

דאָס בוך „פאַמאָכעט דער כעלעמער פּאָעט ווידמע איד מיין
פאַרשטאַרבנעם קוזין מאַריס ראָזענבערג ע"ה אין אייביקן
אַנדענק פאַר זיין נאַבעלע נשמה.

I dedicate this Volume of Poems

PAMOCHET DER CHELEMER POET

to my late beloved cousin Maurice Rosenberg

in memory of his noble deeds.

May his dear Soul rest in Peace.

מאריס ראזענבערג, ע"ה

מיין טייער אסטריל

די „פאמאכעט“־סעריע פאר דיר געשריבן

דו — די אינספיראציע פון מיין גייסטיגער יניקה

נאך וואס מ'ברויך די נאכט

פארקלערט שטייט פאמאכעט.
דער כעלעמער פאָעט
מיט דעם שוואַרצן קראַוואַט
פאַרשלעפט אָן אַ זייט,
און גיט זיין ציגן-בערדל אַ גלעט,
שטייט ער און טראַכט :
„נאָך וואָס האָט דער ליבער גאָט
געמאַכט די נאַכט ?
„צו וואָס ?“
און ס'לויפן זיינע ברילן
אויף דער הויקערדיקער נאָז,
ווי אַ ווילד-צעשראַקענער האָז.

שטייט פאמאכעט און טראַכט,
מיט אויגן האַלב פאַרמאַכט,
און מיטאַמאַל פאמאכעט לאַכט !
ער האָט דערטראַכט
נאָך וואָס מ'ברויך די נאַכט . . .
שמיכלט פאמאכעט זאַכט
און זאָגט : „אַך, טי, באַזשע מאַי !
געוויס מוז עס זיין אַזוי.
אַז נישט ? צו וואָס האָט מען לאַמפן געמאַכט,
אויב עס וואַלט נישט זיין קיין נאַכט ? !“
צופרידן איז דער פאָעט פאמאכעט
פון דעם איינפאַל דעם קלוגן ;
ער וועט עס פאָעטיש באַשרייבן,
און די רעכטע מטבע דערפאַר קריגן . . .

מלאכים

דער באַרימטער פאמאכעט,
דער כעלעמער פאָעט,
מיט זיין ציגן-בערדל,
מיט דער הויקערדיקער נאָז,
און מיט זיינע ברילן,
האַט זיך זיין אייגענעם ווילן.
און ווען זיין פאַנטאַזיע
האַלט זיך אין צעשפילן
מיט דערהויבענע געפילן,
זעט ער דורך זיינע ברילן
וואָס זיין האַרץ נאָר גלוסט . . .
און נישט אומזיסט
איז ער אַזוי באַרימט.
איצט האָט ער דערזען
ווי מלאכים צוויי
שפילן זיך אַרום אין היי,
קושן און האַלזן זיך, און לאַכן,
און פראַווען מלאכים-זאַכן.
רוקט ער זיך נענטער צו צו זיי.
איז פאמאכעט דער כעלעמער פאָעט
אַנגעקומען אַ ביסעלע צו פרי ;
האַט ער באַלד דערפילט
אַ פאַר פאַר די אויגן,
זענען זיינע ברילן וווּ פאַרפלוּיגן.
עס פינסטערט אים אין די אויגן,
און מיט שרעק דערפילט ער קלעפּ :
קלעפּ פון רעכט און לינק.
נאָר אַ גליק נאָך, אַז פאמאכעט
איז אַזוי גרינג.
לויפט ער טאַקע אַזוי פלינק.
אַז נישט, וואַלטן די מלאכים נאָך קענען
אים אַ לעבעדיקן פאַרברענען !
טראַכט זיך פאמאכעט און רעדט,
מיט מלאכים וויל ער נישט האַבן צו טוען,
זאָלן זיי זיך באַקוועם אין הימל אַרומפליען !

א רעפערעט איבער אייער

דער באַרימטער פאמאכעט,
דער כעלעמער פאָעט,
וועט האַלטן אַ רעפערעט
אין אַ באַשטימטער צייט;
איז אויף פּלאַקאַטן
געשריבן געוועזן.
די כעלעמער האָבן געלעזן,
זענען זיי אין צייט געקומען
און די פּלעצער פאַרנומען.
און צו דער באַשטימטער צייט
איז פאמאכעט אויך געקומען,
מיט זיין ציגן-בערדל צעשפרייט.
און מיט די ברילן אויף דער הויקערדיקער נאָז.
און אויפן טיש איז געגרייט געווען
אַ פּלאַש וואַסער און אַ גלאַז.
דער כעלעמער פּילאַזאָף
האַט פאמאכעטן געגעבן ס'וואָרט,
און באַלד אויפן אָרט
האַט פאמאכעט מיט אַ ברען
באַוויזן וואָס ער קען . . .
„לאַמיר, זאָגט ער, נעמען אַן איי.
„ס'האַט אַ וויסל און אַ געלבל,
„און אויסבריען ברייט די היין
„אַ הינדל, און נישט קיין קעלבל!“
„בראַוואַ! בראַוואַ!“ — פּאַטשט אַלט און יונג,
און פאמאכעט קוויקט זיך מיט אַ טרונק.
„און ס'זעלבע איי, אויב מ'וויל,
„קען מען דערפון מאַכן אַזוי פּיל!
„אַט נעמט, צום ביישפּיל,
„אַן איי מיט רעטעך און שמאַלק,
„און דערצו אַ ביסעלע זאַלץ—“
פּאַסמאַקעוועט זיך פאמאכעט,
און ווינקט מיט אַן אויג —

„און אן איי מיט הערינג־רויג,
 „מיט אַ ציבעלע צוגעביסן,
 „און מיט מאַסלינעס און אַנגרעסן;
 „מעג עס אַפילו זיין אן אן איי,
 „און צוטרינקן אַ גלעזל טיי
 „איז שלעכט?“ — לאַכט פאמאכעט.
 נאָר וואָס איז מיטאַמאָל געשען?
 מ'האַט דעם כעלעמער משוגענעם דערזען.
 און געצילעוועט האָט ער איינס און צוויי,
 און געפלוין איז אן איי נאָך אן איי . . .
 און יעדער געצילעוועטער שאָס
 האָט פאמאכעטן געטראָפן
 אויף זיין הויקערדיקער נאָז.
 און צעטראָגן האָט זיך גלייך
 נישט קיין געשמאַקער ריח;
 און צערונען זענען זיך געלבלעך
 אויף פאמאכעטס ציגן־בערדל,
 אַזוי פליסיק, אַזוי ווייך.
 דאָך פאמאכעט דער כעלעמער פאַעט
 איז אין גאַנצן נישט דערצערנט;
 ער האָט היינט אויך עפעס געלערנט . . .
 כאַטש מ'האַט אים נישט געשווינט,
 און מיט פוילע אייער „באַקרוינט“,
 איז ער אָבער צופרידן צו וויסן,
 און מ'קאָן אַזעלכע אייער אויך נוצן . . .

פאמאָקעט האַלט מלחמה מיט דער לבנה, געצייכנט פון זשעק סמאָל

פאמאכעט האלט מלחמה מיט דער לבנה

אונזער באקאנטער פאמאכעט,
דער בארימטער כעלעמער פאָעט,
גייט איינמאל שפעט ביינאכט
צעטראָגן און פארטראַכט.
מיטאַמאַל קוקט ער אין דער הייך
און דערזעט דורך זיינע ברילן
די לבנה טרויעריק און בלייך.
קוקט ער זיך אין איר גוט איין,
און דערפילט באַלד איר פיין.
ווייל ער דאָך אָבער דערגיין
די סבה, פאַרוואָס ?
פאַרוואָס ? ! — צופט ער זיין ציגן-בערדל
און אויך זיין הויקערדיקע נאַז.
קוקט ער זיך נאָכאַמאַל אין דער לבנה איין,
באַהאַלט זי זיך מיט איר שייין . . .
פאַרדריסט עס פאמאכעט,
דעם כעלעמער פאָעט ;
און וואָס ער ווייל די לבנה זען,
איז דאָס זעלבע אַלץ געשען :
זי שפילט זיך אין באַהעלטעניש אַרום ;
נישט אַנדערש, זי מאַכט חוזק פון אים !
ווערט פאמאכעט אין כעס :
מיט אים טרייבט מען נישט קיין שפאָס !
כאַפט ער אַ שטיין מיט האַסט,
וואַרפט אים אין דער הויך, און האַפּט,
באַלד פילט ער אַ לאַך אין קאַפּ . . .
איז דאָך נישט אַנדערש, אז די לבנה
ווייל מיט אים מלחמה האַלטן . . .
וועט ער איר נאַריש פנים צעשפאַלטן !
קריכט פאמאכעט אויף אַ באַרג אַרויף,
כאַפט אַ גרויסן שטיין, און טוט אַ לויף,
אַ וואַרף אין דער הייך אַרויף —
און האַפּט, —

באלד פילט ער ווידער אַ לאַך אין קאַפּ!
און מיטאַמאַל זעט ער ווי אין וואַסער
שווימט די לבנה נאָך בלאַסער;
אַזוי גנביש אַרום.
איצט האָט ער זי דערטאַפּט!
זי וועט זיך נישט אויסדרייען פון אים.
כאַפּט פאמאכעט, דער כעלעמער פאַעט,
גאַר אַ גרויסן שטיין,
און וואַרפט אים גלייך
אין דער לבנה'ס פנים אַריין . . .
ער האָט איר געטראָפּן
וון זי קען נישט אַנטלויפן,
טאַקע אין סאַמע מיטן וואַסער.
און פּליוך! פאמאכעט שטייט
אַן אַפּגעצוואַגענער, אַ נאַסער;
און די לבנה, פול מיט ווונדן,
איז אין גאַנצן פאַרשוונדן!
אַ צופּרידענער, שמייכלט פאמאכעט,
דער באַרימטער כעלעמער פאַעט.
ער האָט זיך מיט דער לבנה געקריגט,
מיט איר מלחמה געהאַלטן,
איר נאַריש פנים צעשפאלטן,
און מיט זיין כח זי באַזיגט . . .

מ'האט פאמאכעטן באגנבעט

פאמאכעט, דער כעלעמער פאָעט.
זיצט אין שטאָט-גאַרטן
מיט אויגן האַלב פאַרמאַכט.
זיצט ער אַזוי און טראַכט.
באַפּאַלט אים אַ דרימל,
און עס חלומט זיך אים,
אַז ער איז אין הימל,
און דער מלאך גבריאַל
רוקט אים צו אַ שטול,
צו אַ געגרייטן טיש,
און דערלאַנגט אים געפילטע פיש . . .

גיט דער כעלעמער משוגענער פאַרביי,
דערזעט פאמאכעטן און טוט אַ שפיי.
ער האָט זיך שוין לאַנג פאַרשווירן,
ער מוז זיין ציגן-בערדל האָבן ;
האָט ער עס אים בליץ-שנעל,
טאַקע איצט אויף דער שטעל,
אינגאַנצן באַלד אַפגעשוירן . . .

און פאמאכעט, דער כעלעמער פאָעט,
עסט, טרינקט און קוועלט.
וויל ער זיין ציגן-בערדל געבן אַ גלעט,
דערפילט ער, אַז עס פעלט !
כאַפט זיך פאמאכעט אויף מיט שרעק,
טאַפט זיין גאַמבע און טאַפט ;
זיין בערדל איז ווי אַוועק.
שטייט ער אַזוי פאַרגאַפט,
זוכט ער עס אין די טאַשן,
זוכט עס אין די קאמאשן,
און קען זיין בערדל נישט געפיינען.
נישט אַנדערש, עמיץ האָט עס ביי אים
געגנבעט אַדער גאַר צוגענומען.

ציטערט אין שרעק פאמאכעט,
 און און זיין ציגן-בערדל
 ווערט ער דאך אויס פאָעט!
 און אפשר גאר, ווערט ביי אים קלאָר,
 בין איך גאַרנישט פאמאכעט?
 גייט ער צו צו אַ שפיגל-גלאַז
 און דערקענט זיין הויקער-נאַז.
 גייט פאמאכעט אַרום אין פּיין,
 זוכט אַרום זיין טייער בערדל,
 און מיטאַמאַל קוקט ער אַרײַן
 אין אַ פאַרוואַקסן גערטל,
 און דערזעט ווי אַ ציג
 טראַגט גאַר זיין בערדל
 און עסט מיט אַפּעטיט דאָס גראָז!
 ער האָט זיין בערדל באַלד דערקענט;
 שפּרינגט פאמאכעט דעם פּלויט אַריבער
 מיט ברייט אויסגעשטרעקטע הענט
 און וויל די ציג כאַפּן.
 שפּרינגט זי אַרויף אויפן דאָך,
 טוט אין פנים אים אַ בעטשע און אַ לאַך;
 וויל ער זי דערטאַפּן,
 יאָגט ער זיך מיט איר אַרום
 און קאַן זי אויף קיין פּאַל ניט כאַפּן.
 קלערט פאמאכעט, דער כעלעמער פּאָעט,
 אַן עצה — ווי זיין טייער בערדל צוריקצוקריגן . . .
 גיי און האָב אַן עסק מיט ווילדע ציגן!
 נאָר דערפאַר איז ער דאָך
 פאמאכעט דער כעלעמער פּאָעט;
 ער וועט אַן עצה שוין געפינען,
 און זיין טייער בערדל צוריקבאַקומען.
 טראַכט פאמאכעט אַ טאַג, צוויי און דריי;
 גאַנצע צוואַנציק טעג זענען פאַרביי,
 און פאמאכעט האָט אויסגעטראַכט אַ פּלאַן:
 ער מוז אַ לייטער קריגן, וועט אַלעס גוט זיין.
 ער האָט אַ לייטער באַקומען,
 און זיך צו דער אַרבעט גענומען.
 קריכט שוין פאמאכעט אויפן דאָך,
 דערזעט אים די ציג,
 טוט זי אַ בעטשע און אַ לאַך.

און שפרינגט אַראָפּ איבער פאמאכעטס קאַפּ
 גלייך אויפן גרינעם גראָז ;
 און שפרינגענדיק לאָזט זי
 שיטערע סימנים איבער
 אויף פאמאכעטס הויקערדיקער נאַז.
 יאַגט ער זיך אויף דער לייטער אַרויף־אַראָפּ,
 און די ציג שפרינגט, האָפּ און האָפּ.
 גייט דער כעלעמער משוגענער פאַרביי,
 דערזעט פאמאכעטן און טוט אַ שפיי.
 וויל ער מיט אים פאַרפירן אַ קריג.
 לאַכט ער פון פאמאכעטן מיט דער ציג.
 און נעמט ס'בערדל פון טאַש אַרויס
 און לאָזט עס לויז, הענגען.
 קוקט פאמאכעט אויפן בערדל,
 קוקט אויף דער ציג, קוקט אויפן משוגענעם
 מיט אַ בליק אַ שטרענגען,
 און קאַן גאַרנישט דערזינען.
 טאַפט ער זיך ביי דער גאַמבע,
 און ער האָט זיין בערדל געפונען.
 אַזאַ ווונדער גיי און פאַרשטיי,
 נאָך צוואַנציק טעג מיט צוויי,
 זאַל גאַר בערדלעך זיין גאַנצן דריי —

צעשמייכלט זיך פאמאכעט,
 דער באַרימטער כעלעמער פאַעט,
 און זאָגט : „אַך, טי באזשע מאי,
 „ווי קען דאָס מעגלעך זיין אַזוי ?
 „דאָס ווונדער גיי און פאַרשטיי,
 „אַז מיטאַמאַל זאַל גאַר זיין
 „בערדלעך גאַנצע דריי !“

פאמאכעט רעדט זיך אדורך מיט מארס

פאמאכעט, דער כעלעמער פאָעט,
האַט מיט כעלעם זיך פאַרוועט.
אַז ער וועט זיך אַדורכרעדן
מיט דעם מאַרס פּלאַנעט!
ער ווייס דעם סוד גאַנץ גענוי,
אַז אין אַ געוויסער צייט און ווי אַזוי
ער קען דאָס אַלעס מאַכן.
ווען מיר שלאָפן, אַזוי האָט ער געלעזן,
טוען זיי דאָרט אויבן וואַכן;
מ'דאַרף בלויז דעם ריכטיקן צייכן מאַכן.

איז טאַקע גאַנץ כעלעם געקומען
דאָס גרויסע ווונדער זען;
און דאָס ווונדער איז טאַקע געשעען . . .
ער האָט זיי אין וואַלד גענומען,
אין אַ שטאַק פּינסטערער נאַכט,
און פאמאכעט, דער כעלעמער פאָעט,
האַט דעם געוויסן צייכן געמאַכט.
באַלד האָט געגעבן אַ דונער און אַ בליץ,
און ס'גיסט אַ גרויסער גאַס־רעגן,
און עפעס האָט זיך אויף די ביימער
אַנגעהויבן רירן און באַוועגן.
און פון דעם טיפן טונקל
האַבן אַ מאַסע גרינע אויגן
געגעבן אַ בלישטש, אַ פינקל —
אויגן, ווי פון ווילדע קעץ.
און שטאַרקער ווערט ס'געוויטער.
פאמאכעט גיט אַ קוק, און זיין הויקערדיקע נאַז,
און זיין ציגן־בערדל גיבן אַ ציטער;
און פאמאכעט, דער כעלעמער פאָעט,
פאַרבּרעכט די הענט און רעדט:
„אַך, דו ליבער גאַט מיינער,
עס זענען דאָך די מאַריטאַנער!“

פון די בוימער האָט אַ ווילדעס קוויטשן
מיט גרויל זיך צעטראָגן,
און פאַר גרויס שרעק האָט
גאַנץ כעלעם זיך אָנגעהויבן יאָגן ;
און פאמאכעט, דער כעלעמער פּאָעט,
איז אַזוי לייכט, אַזוי גרינג,
לויפט ער — דער ערשטער — אַזוי פלינק,
וואַקלט זיך זיין ציגן-בערדל אַזוי גיך,
איז ער דער ערשטער אין שטאַט
צו לויפן געקומען גאַר אָן שיד.

אַ פאַרסאַפּעטער, באַרימט זיך
פאמאכעט דער כעלעמער פּאָעט
און גיט זיין ציגן-בערדל אַ גלעט ;
צופרידן וואָס ער האָט געווונען
ביי די כעלעמער דעם וועט !

פאמאכעט באקומט א נייעם פאסטן

פאמאכעט, דער כעלעמער פאָעט,
האַט אַ נייעם פּאָסטן באַקומען
אין דער כעלעמער גאַזעט.
זינט ער האָט זיך אַדורכגערעדט
מיט דעם מאַרס פּלאַנעט.
האַט מען דרך-אַרץ באַקומען
פאַר זיין גרויס געלערנטקייט . . .
שמט זיין נאָמען ווייט און ברייט;
און ווער קען און וועט
פון הימל נייעס ברענגען.
ווי אונזער ליבער פאמאכעט ?
און באלד צומאַרגנס טאַקע
האַט פאמאכעט דער כעלעמער פאָעט
דעם ערשטן באַריכט געברענגט
וועגן אַ הימלישן באַנקעט.
וואָס האָט זיך אַזוי געלעזן:
פונקט צוואַנציק מינוט צו פינף,
איידער די זון איז אונטערגעגאַנגען.
האַט די מאַלצייט זיך אָנגעפאַנגען
ביי פיין געדעקטע טישן,
וון מלאכטעס שיינע,
וואָס קענען האַרציק קושן.
האַבן די מאַלצייט סערווירט.
דער פּלאַץ איז געוועזען
וונדערלעך-שיין מעבלירט
מיט ווייכע דיוואַנען,
און וווּ-נישט-וון זענען
פאַרלעך געקומען צופליען.
נאָר באלד האָט זיך דערהערט אַ קלונג,
און אַ מלאך מיט אַ שיינער שטימע טוט אַ זינג.
„אַ קלאַפּ אין טיש — און מיט אַ געשריי:
„שאַ-שאַ-שאַ!
„דער פאַרויצער וועט רעדן

„איבער הימלישע ענינים!“
 און אַנגעפאַנגען האָט ער :
 „ — די הוצאות זענען גרויסע.
 „ — מ'דאַרף האָבן מזומנים
 „ — אויסצוהאַלטן אַ גן־עדן
 „ — מיט דעם בעסטן אויף דער וועלט ;
 „ — מוז מען האָבן אַ סך געלט.“
 שושקעט מען זיך אין דער שטיל,
 באַלד ווערט אַ גרויסער טומל.
 „ — שאַ, בולוואַנעס !!“ מוסרט דער פאַרויצער.
 „ — איר פאַרגעסט, אַז איר זענט אין הימל !“
 פאַרדריסט עס אַ מלאַך שטאַרק,
 וואַרפט ער זיין צילינדער
 דעם פאַרויצער גלייך אין קאַרק
 פאַר זיין צינישן באַמערקן,
 און ער שרייט נאָך צו אים צו :
 „ — וואָס מיינט איר, מיר זענען טערקן ?
 „ — מיר ווייסן וווּ מיר זענען !
 „ — ס'איז אַלעמען באַוווסט.
 „ — מיר דאַרפן נישט קיין בורזשוי.
 „ — לאַנג לעבן זאַל דער קאַמוניסט !“
 ס'ווערט אַ קאַכעניש, אַ ווילדער טומל,
 מ'שרייט פון אַלע זייטן : „וואַרפט אים אַרויס
 „ — מיר דאַרפן דאָ נישט קיין קאַמוניסטן
 „ — אין אונזער פרידלעכן הימל !“
 מיט וואָס ס'האַט זיך געענדיקט
 טאָר איר מער נישט באַשרייבן ;
 עס מוז אַן אייביקער סוד פאַרבלייבן !

פאמאכעט טרעפט זיך מיטן ווייטשעפעלער פאעט

דער כעלעמער פאעט.
אונזער אלט-באקאנטער פאמאכעט.
האט זיך געטראפן
מיט דעם בארימטן ווייטשעפעלער פאעט.
און זיי האבן זיך אדורכגערעדט:
"מיר הערן זיך אן אזויפיל
"פון אייער ווייטשעפל".
פרעגט דער ווייטשעפעלער פאעט
זער נייגעריק, "צום ביישפיל?"
טוט זיך פאמאכעט
זיין ציגן-בערדל א גלעט.
פארריכט זיינע ברילן
אויף דער הויקערדיקער נאז.
און טוט א זאג: — "איר ווילט וויסן וואס?
"ערשטנס זאגט מען,
"אז ביי איך זענען די פאעטן
"גאר גרויסע מאגנאטן,
"גאנצע מיליאנערן,
"און זייער גוטסקייט לאזט זיך
"אויף דער גארער וועלט הערן!
"היינט אייער זשורנאליסטן פאראיין,
"זאגט מען, קאן באשטיין
"פאר יעדן דורכרייזנדן פאעט
"איינארדנען א באנקעט
"מיט קוכן און מיט טיי,
"און אמאל אויך מיט פלייש און וויין!
"און ועל כולם, מאכט פאמאכעט,
"וואס הערט זיך פאר מיר מיט א באנקעט? . . .
"איך ריכט זיך צו איך קומען
"און האלטן א רעפערעט.
"איך ווייס איר צאלט זייער גוט
"יעדן קאנדידאט".
מאכט דער ווייטשעפעלער פאעט. —

„מיין טייערער פאמאכעט.
 „מיר מעגסטו דאך גלייבן,
 „נאָר כ'בעט דיך זאָלסט אין כעלעמער גאָזעט נישט באַשרייבן.
 „אַז אַלץ, וואָס איר האָט דאָרט געהערט.
 „האַט אַפילו קיין שמעק טאַבעק נישט ווערט!
 „די מיליאָנען, וואָס דו האָסט אויסגערעכנט!
 „אויב עס זענען געברענטע צרות.
 („נאָר אַיך בעט דיך, ברודער, שוויגן.)
 „מעגסט צו זיי נאָך עפעס דערלייגן.
 „און די באַנקעטן פון אונזער פאַריין,
 „מיט דער טיי און קוכן,
 „און אַפילו מיט פלייש און וויין,
 „איז פאַר פרעמדע בלויו אַליין.
 „און פאַר אייגענע מאַכט מען
 „אויך אַמאָל אַ באַנקעט.
 „ווייסטו ווען, מיין ליבער פאמאכעט?
 „ווען זיי ווערן פטור פון פאַעט . . .
 „מ'לויבט אים ביזן הימל
 „פאַר זיין קינסטלערישער ווערט,
 „און אין האַרצן לאַכן זיי פון אים;
 „אַז ס'איז אַלץ פונקט פאַרקערט.“

צעשמייכלט זיך פאמאכעט
 פאַר דעם ווייטשעפעלער פאַעט,
 און זאָגט: — „אַך, טי באַזשע מאַי,
 „איז עס טאַקע אמת אַזוי?
 „איצט קאָן אַיך שוין פאַרשטיין.
 „עס איז דאָך פונקט אַזוי,
 „ווי אין אונזער כעלעמער פאַריין . . .“

פאמאכעט מאכט א נייע דערפינדונג

גאַנץ כעלעם גייט אויף רעדער :
עס ווייס שוין יעדער
אין שטאָט פון דעם סוד,
אַז פאמאכעט, דער כעלעמער פאָעט,
האַט אַ דערפינדונג געמאַכט,
ווען ס'וועט אייביק טאָג זיין
און קיינמאַל מער קיין נאַכט!
ס'לעבט זיך אויף טיש און אויף בענק,
מ'רעדט פון דעם ווונדער
אין דער ברייט און אין דער לענג —
וואָס פאַר אַ געוואַלטיקער אויפטו.
הערט זיך נאָר גוט צו,
עס וועט קיינמאַל זיין שפעט,
בלויז אייביק פרי!
און די לאַמפן, די צויטן און קנויטן,
די אייביקע צרות,
וועט מען ברויכן אויף טויזנט כפרות.
הכלל, גאַנץ כעלעם וואָרט אויפן נס,
ווען ס'וועט טאָג זיין דעם גאַנצן מעת-לעת.
אין שבת-חזון, פאַרן לייענען,
וועט פאמאכעט, דער כעלעמער פאָעט,
גאַנץ קלאַר באַווייזן.
עס איז געקומען שבת-חזון,
דער חזן כאַפט דעם שחרית אָפּ,
אים ליגט דער נס אין קאַפּ,
מאַכט ער ביים דאַוונען גראַבע גרייזן . . .
די באַשטימטע צייט איז געקומען,
אַלע פלעצער אין שול זענען פאַרנומען.
און פאמאכעט, דער כעלעמער פאָעט,
האַט זיך אויף דער בימה באַווייזן
מיט אַ טלית און אַ ספר אין האַנט ;
דאָס ציגן-בערדל שייך פאַרקעמט.
ער קוקט אויף דער מזרח-וואַנט,

קוקט זיך אויף דעם עולם אַרום.
 קוקט אויבן, קוקט אונטן, שטיל און שטום.
 און מיטאַמאַל האָט פאמאכעט
 זיך פייערדיק צערעדט.
 „טאַקע פון היינטמאַל אָן“,
 רעדט ער מיט אַ שטאַרקן קול,
 „וועט טאַג אייביק זיין,
 „און קיין נאַכט נישט מיין;
 „דער גאַנצער מעת-לעת
 „וועט ליכטיק נאָר זיין!
 „וויאַזוי איך וועל עס מאַכן? —
 רעדט פאמאכעט —
 „איז ביי מיר איינס פון די גרינגסטע זאַכן!
 דער עולם שפּיצט די אויערן אָן,
 מען וויל שוין וויסן און הערן.
 איצט רעדט שוין פאמאכעט
 מיט אַ רואיק-געלאַסענעם טאָן:
 „איך וועל לייטערס אויסשטעלן,
 „און מיט קאלעדן דעם הימל באַווייסן,
 „אים אין גאַנצן באַהעלן“.
 דער עולם ווערט נחפעל
 ווען פאמאכעט טוט אַ זאַג:
 „ס'וועט מער קיין נאַכט נישט זיין,
 „נאָר בלויז אייביק העלער טאַג!“

מ'האַט זיך גענומען זאַגן
 דעם „ויהי בנסוע הארון“,
 מיטאַמאַל הערט זיך אַ קלאַפּ אין שטענדער:
 „שאַ-שאַ-שאַ!“
 טוט דער כעלעמער רב ר' סענדער
 מיט בהלה אַ געשריי.
 „יידן, מ'טאַר אַזא זאך נישט דערלאָזן!
 „וויי און ווינד איז מיר“, טוט ער קלאַגן,
 „אַז עס וועט אייביק טאַג זיין!
 „ווען וועט מען מנחה און מעריב דאַוונען,
 „און ווען וועט מען תחנון זאַגן?
 „טייערע, ליבע כעלעמער מענטשן,
 „מ'וועט דאָן אַפילו נישט וויסן
 „ווען שבת-ליכט צו בענטשן!

„מיר טאָרן פאמאכעטן
„דעם פלאַן נישט לאָזן אויספירן;
„מיר קענען דאָך, חלילה, נאָך
„ביידע וועלטן פאַרלירן! . . .“
און מיט אַ טרויעריקן תחנונים-געבעט
ווענדט זיך דער רב צו פאמאכעט:
„כ'בעט דיך, טו אונז אַ טובה
„און פיר נישט אויס דיין פלאַן!
„זאָל עס, ווי עס איז געוועזן,
„ווידער טאָג און נאַכט זיין!“

פאַרטראַכט זיך פאמאכעט,
דער כעלעמער פאַעט,
און מיט מיטגעפיל ער רעדט:
„כ'וויל אין כעלעם אויף קיין פאַל
„נישט מאַכן קיין ביזו לעבן.
„זאָל עס בלייבן ווי געוועזן!“
דערפאַר האָט דער רב
אים „שלישי“ געגעבן.

פאמאכעט ראטעוועט די ברינע

פאמאכעט, דער כעלעמער פאָעט,
גייט אַרום צעטראָגן, פאַרטראַכט,
ס'האַט זיך אים געחלומט נעכטן ביינאַכט,
אַז מ'האַט די ברינע אַוועקגעגנבעט.
גייט גאַנץ כעלעם אַרום פאַרשמאַכט,
ס'איז נישט פאַרבליבן קיין טראַפּ וואַסער.
דרייט זיך פאמאכעט ביי דער ברינע אַרום,
אַ צעשראַקענער, אַ בלאַסער,
ער זוכט אַ פּלאַץ, כדי זיכער צו זיין,
מ'זאַל די ברינע נישט קענען
פון כעלעם אַוועקנעמען.
קוקט ער מיט אַ טיפּן חשד
דורך די ברילן, וואָס זענען אָן אַ זייט.
גייט דער כעלעמער משוגענער פאַרביי,
דערזעט פאמאכעט און טוט אַ שפּיי.
גייט ער נענטער צו דער ברונען צו,
איז פאמאכעט שוין גאַר זיכער,
אַז דער משוגענער וויל דאָס דער גנב זיין.
שטעלט ער זיך צווישן זיי,
טאַקע אין דער סאַמע מיטן,
ער וויל די ברינע אָפהיטן!
טוט דער משוגענער אים אַ קלאַפּ אין קני,
שרייט פאמאכעט מיט אַ גרויס געוואַלד:
„אַ גנב! אַ גנב!“ קומען צולויפן יונג און אַלט.
דערציילט זיי פאמאכעט, דער כעלעמער פאָעט,
פון זיין נעכטיקן חלום, מיט גרויס שרעק,
אַז מ'גנבעט די ברינע פון כעלעם אַוועק,
און כעלעם בלייבט אָן וואַסער; און אַלט און יונג
גייט נעבעך אויס פאַר אַ טרונק.
עס קאַכט זיך פשוט איבער דער וועלט.
קוים האָט מען דאָס דערהערט, האָט מען
שומרים ביי דער ברינע אַוועקגעשטעלט,
דעם משוגענעם אַוועקגעטריבן.
און אַ דאַנק פאמאכעט, דעם כעלעמער פאָעט,
איז די ברינע אין כעלעם פאַרבליבן . . .

וואלן אין הימל

אונזער באַרימטער פאמאכעט,
דער באַוווסטער כעלעמער פּאָעט,
מיט זיין אַנגעזעענעם פּאָסטן
אין דער כעלעמער גאַזעט,
האַט לעצטנס מיטגעטיילט,
אַז עס ווערן קאַנדידאַטן
אין הימל אויסגעוויילט.
איז דאָרט אַ גרויסער טומל
אין דעם לאַנגען, ברייטן הימל:
מ'יאָגט זיך, מ'איילט זיך,
עס לויפן שטאַפּעטן
אין פּייערדיקע קאַרעטן;
מ'דאַרף אַ נייעם אויפזעער
פאַרן גיהנום וויילן,
און וויילער וועלן נישט פעלן . . .
עס דרייען זיך אַרום
די מלאכי-חבלה
מיט פּייערדיקע ריטער,
מיט גרויסע רימענס — אַ בהלה!
און לילית, מיט אַ געפודערט פנים,
מיט אַ סך שמניקע און פאַרב,
אַזוי קונציק פאַרשמירט
יעדן פאלד, יעדן קארב,
פאַרפּיומירט און אויסגעפּוצט
אין אַ פּייערדיק־רויט קלייד,
מיט פּערל, גאַלד און זילבער
און דיאַמאַנטן אַריינגענייט,
האַט זיך שעלמיש צווישן
די מאַסן וויילער אַרומגעדרייט.

אַשמדאי דרייט זיך אויך אַרום,
מרה־שחורהדיק, פאַרוואַרגט,
ער האָט פאַר די וואַלן
אַזויפיל געלט אַנגעבאַרגט,
און אַז ער זאָל, חלילה, פאַרלירן
וועט ער זיך קענען
אַליין אין זיין גיהנום

א לעבעדיקן פארברענען!
און דער קעגנער זיינער
איז אַ שד מיט אַ פייערדיקער שפיז,
הויך און גרויס ווי אַ ריז.
ער איז געזונט און יונג,
און באַזיצט אַ פייערדיקע צונג,
וואָס באַוועגט זיך אַזוי גרינג.
ער רעדט מיט אַ מויל, וואָס שפּריצט
מיט שוועבל, פייער און רויך;
וואָס קאָן פאַרברענען מיט איין הויך.

„אשמדאי, זאָגט ער, איז שוין
„עובר-בטל און צו אַלט.
„זיין גיהנום איז פינסטער,
„גליטשיק און אַזוי קאַלט.
„אונטער מיין השגחה וועט איר האַבן
„אַ מחיהדיקן גיהנום
„מיט מאַדערנע פייערן,
„וואָס וועלן פלאַמען ברענען.
„ווער דאַרף קוילן, אַש און סאדזע,
„און אַרומגיין ווי אַ שאַטן,
„אַז מ'קען גיין ווייס און ריין;
„און מ'וועט נאָך קענען
„אַ סך לייכטער ברענען
„און פיל בעסער בראַטן!
„ליכטיק וועט זיין, ווי אין גן-עדן,
„באַלויכטן מיט עלעקטריש ליכט.
„מיין גיהנום וועט ביי מיר באַקומען
„גאָר אַ גאַנץ אַנדער געזיכט.
„און די הערנער וועט מען ביי מיר
„וואָס שנעלער פטור ווערן!
„און דאָס שפיציק-בערדל
„גאָר אין גאַנצן אַפּשערן.
„אַ מאַנאַקל וועט יעדער
„ביי מיר באַקוועם טראַגן
„אויף אַ גאַלדן קייטל.
„און אַ סוד וועל איך אייד זאָגן,
„אַז שכירות וועלן זיין גרעסער;
„איר מעגט שוין קויפן אַ נייעם בייטל!“

אשמדאי שלעפט זיך אַרום
 מיט אַ פאַר טייוולאַגים
 וואָס רעדן פון אַלטע צייטן
 ווי אָפּגעלעבטע בטלנים.
 „אַמאַל, דערציילן זיי, איז געווען
 „אַ סך סמאלע, שוועבל און פייער.
 „נאָר היינט איז אַזאַ גרויסער יקרות,
 „און קוילן זענען אַזוי טייער!
 „און אַרבעט איז דאָ לרוב,
 „ס'קומען זינדיקע אָן צאָל,
 „כאָטש צערייס זיך אויף צוויי,
 „נישטאַ די כוחות פון אַמאַל“.
 און ביי אַ כוסה פאַרזיכערן זיי,
 אַז זיי וועלן אים אייביק בלייבן טריי;
 און טרייסטן אים, ער וועט געווינען —
 „הורא! לעבן זאָל אשמדאי!“

נאָר אשמדאי גייט גאָר נישט איין.
 ער קען בעסער ווי די בטלנים פאַרשטיין.
 זיין קאַנקורענט איז אַ יונג אַ כוואט,
 אַ צלם-קאַפּ, אַ ליטוואַק,
 וואָס קען קאַמפּלימענטן מאַכן,
 וויצן זאַגן, אַז אַלע לאַכן;
 ער ווייס פאַר דאַמען זיך פאַרנייגן;
 זיי עסן אים פשוט מיט די אויגן.
 זייערע שטימען וועט ער געוויס נישט באַקומען.
 זיין שרעק ווערט וואָסאַמאַל גרעסער,
 ער קען די שדיכעס בעסער;
 זיי קאַנען נאָך די טייוולאַגים באַפעלן,
 אַז זיי זאָלן זיין קעגנער וויילן . . .

ווי די וואָלן וועלן זיך ענדיקן
 ווייס איך נאָך נישט גענוי.
 נאָר די וויילער רעדן צווישן זיך אַזוי:
 „אין גאַנצן אויף אַ יונגן שנעק זיך פאַרלאָזן,
 „מיט זיינע שפּאַגל נייע מעטאַדן,
 „קען ער נאָך אַמאַל דעם גיהנום אויפבלאָזן.
 „איז שוין כדאי זיך צו האַלטן
 „מיט אונזער אשמדאי דעם אַלטן . . .“

א שטרייק אין גן-עדן

פאמאכעט, דער כעלעמער פאָעט,
האַט בסוד מיטגעטיילט
אין דער כעלעמער גאָזעט,
אַז דאָרט אויבן אין גן-עדן
האַט אַ שטרייק זיך פאַרשפּרייט.
ס'איז שווער איבערצוגעבן
די צרות, די ליידן,
וואָס די משרתים דערציילן.
גיין און שטעל צופרידן
אַזאַ גרויסע עדה יידן,
אַז שור-הבר און לויתן
האַט זיך זיי צוגעגעסן!
וויילן זיי נייע מאכלים עסן . . .

איינער וויל אַ מאמעליגע
מיט געפרעגלטע שוואַמען,
און אַ גולאַש, ס'זאל דעם טעם האָבן
פונקט ווי ביי זיין ליבער מאַמען.

איינער וויל טשאַלנט יעדן טאַג
מיט אַ פעטן קוגל און קישקע;
און איינער צעשרייט זיך אויף אַ קול,
ער מוז האָבן: „בלעק ענד ווהייט וויסקי!“

און איינער, אין הויך-קלינגענד דייטש,
סטראַשעט מיט געביילטע קולאַקעס:
ער מוז האָבן אַ ווינער שניצל
מיט זויער קרויט און כשרע ראקעס!

אַ ליטוואַק שפאַרט זיך איין, ער וויל
גרויסע פּאַסאַליעס מיט טייגלעך.
זיי מיינען זיי דאַרפן בלויו וועלן,
מוז ביי אונז אַלץ זיין מעגלעך!

די חסידים לעבן גאָר אַ טאַג!
זיי הוֹלען און זיי זינגען,
און טרינקען ייִן־המשומר,
און הערן נישט אויף צו שלינגען.
זיי פראָווען מלווה־מלכות
און היטן יעדע יאָרצייט אָפּ;
און מיט קולות און מיט טומלען
פאַרדולן זיי דעם שוואַכן קאַפּ . . .

און פון פרויען איז גאַרנישט אויסצוהאַלטן . . .
מ'דאַרף זיין פון שטאַל און אייזן.
זיי קרימען זיך, און ווי צו קאַכן
וועלן זיי אונז לערנען ווייזן.

און מיט פרומע איז גאָר אַ צרה,
אַז אַלעמאַל איז אַן אַנדערע יעלה
אַז וואָס מ'זאַל מיט זיי נישט טוען,
פרעגן זיי באַלד אַ האַרבע שאלה . . .
חנוכה מוזן זיי האַבן
דעם אמתן שמן־זית זך;
לאַטקעס און גריוון עסן זיי —
גיב זיי נאָר נאָך און נאָך.

און פורים מאַך זיי אַ קוילעטש,
געפלאַכטן ווי לחם־הפנים,
מיט ראָזשינקעס, זאַפרן, מאַן און צוקער;
זיי זענען דאָך גרויסע יחסנים!

פסח באַק זיי מצה שמורה,
גרייט זיי אַ הסב־בעט און חרוסת,
און דערלאַנג זיי ייִן־המשומר
אין כפול־שמונהדיקע כוסות . . .

נאָר איינער אַ ר' באַנטשע שווייג
איז אַ פיינער מאַן, אַ גוטער,
ער איז גליקלעך און צופרידן
מיט אַ בולקע באַשמירט מיט פוטער . . .

ווי דער שטרייק האט זיך געענדיקט ?
דער פארבאנד האט זיך אריינגעמישט
און דעם שטרייק געמאכט צונישט.
מ'זאגט, אז עס זענען די פרומאקעס
אדער גאר די צלם-קעפ, די ליטוואקעס ;
צוליב זיי האט מען דעם שטרייק אפגעשטעלט.
זיי האבן נישט געזשאלעוועט קיין געלט.
נאר ווי עס זאל נישט זיין,
האט דער שטרייק נישט געקאנט האלטן ;
די משרתים זענען אומצופרידן,
נאר בלייבן וועט עס נישט ביים אלטן !
זיי וועלן מוזן קאכן, באקן און בראטן —
אין שור-הבר און לויטן פארגעסן —
און צוגרייטן מאכלים, וואס זיי ווילן עסן.

פאמאכעט ווערט א צפנת-פענח

פאמאכעט, דער כעלעמער פאָעט,
האַט געחלומט, אָז דער מלאך,
וואָס האָט זיך צו יוסף'ן באַוויזן,
האַט זיך מיט אים ליבלעך אַדורכגערעדט,
און אַ צאַרטן קוש אים געגעבן ;
און פאמאכעטן געזאָגט, אָז פון היינט
הייבט זיך פאַר אים אָן אַ ניי לעבן. —
„כ׳וועל דיך לערנען אַ סך זאַכן
„און אויך פאַרשיידענע שפראַכן ;
„וועסט וויסן פון ערדישן זיין
„און סודות פון הימלישן רייך.
„וועסט ווי יוסף ווערן אַ „צפנת-פענח“ ;
„וועסט אַלעס זעען מיט אַנדערע אויגן.“
און מיט אַ שטילן פאָך פון די פליגל
איז דער מלאך אַוועקגעפליגן.
פאמאכעט האָט פון שלאָף אויפגעוואַכט,
עס איז נאָך געווען פינסטערע נאַכט,
דאָך האָט אַ ליכט-פאַס פון אַ ווינקל געשיינט.
פאמאכעט האָט זיך פאַר פרייד צעוויינט,
ער האָט אין זיך דערפילט אַ נייעם כוח ;
דורכזיכטיקער, זעענדיק ווערט זיין מוח.
ער איז נישט דער פאמאכעט פון אַמאָל,
ער שטייגט אויף גרויסע הויכן פון טיפן טאַל.
און ווען פאמאכעט איז אַרויס אויף דער גאַס,
האַט ער אין פנימער דערזעען
די פאַלשע מאַסקע פון שפּאַט און שפּאַס,
דעם שקר, וואָס באַצירט זיך מיט אמת ;
וואו הינטער שמיכל ליגט קנאה מיט האַס.
און די, וואָס ער האָט נעכטן געלויבט,
האַבן זיין גלויבן ביי אים גערויבט.
איז פאמאכעט טרויעריק געוואָרן,
ער פילט ער האָט עפעס געוואונען
און אויך עפעס פאַרלוירן.
דאָך רעגט דורך זיינע בלוטן אַ קראַפט,
וואָס רעדט צו אים : — „מוטיק דיך, פאמאכעט,
„דו ביסט דער, וואָס ברענגט דעם לעבנס-זאַפט,
„די טרייסט, דעם צאַרטן לעבנס-גלעט ו“

פאמאכעט קומט נאך ווייטשעפל

פאמאכעט, דער כעלעמער פאָעט,
איז באַאויפטראַגט געוואָרן
פון דער כעלעמער גאַזעט
צו זעען דעם „פעסטיוואַל אָו בריטען“
און אַלעס גענוי באַריכטן, ווי ער קען.
האַט פאמאכעט נישט לאַנג געטראַכט
און זיך רייזע־פערטיק געמאַכט.
און פאַרן פאַרן קיין ענגלאַנד
האַט מען אים אַ צאתכס־לשלוּם געמאַכט.
ווי גאַנץ כעלעם האָט פיין פאַרבראַכט
ביז דער שפּעט אין דער נאַכט.
און גאַנץ פרי האָט פאמאכעט
גענומען זיין גרינעם טשעמאַדאַן,
אויך זיין רעגנשירם, און אַוועק צום באַן ;
און גאַנצע צוויי טעג און צוויי נעכט
האַט פאמאכעט, דער כעלעמער פאָעט,
די רייזע נאָך ענגלאַנד געמאַכט.
און באַלד ווי ער איז נאָר געקומען
האַט ער זיך צו דער אַרבעט גענומען.
ער איז אין רעדאַקציע געוועזן
און אין גרויסע אותיות געלעזן,
אַז פאמאכעט, דער כעלעמער פאָעט,
איז קיין ווייטשעפל געקומען ;
און ווי מ'האַט אים מיט גרויס כבוד
אַזוי האַרציק אויפגענומען.
זיין פאַטאַגראַף איז געוועזן
אין פולער גרויס אויף דער ערשטער זייט,
די ברילן זענען אַזוי פיין אויף זיין
הויקערדיקער נאַז געזעסן,
און זיין ציגן־בערדל האָט מען
אויפן פאַטאַגראַף אויך נישט פאַרגעסן.

און אין נאָמען פון „לשון און לעבן“
 האָט שטענצל פאמאכעטן איינגעלאָדן —
 פאַר אים דעם שבת געווידמעט —
 און אויך אַ פיינעם טיי געגעבן
 מיט ברויט, הערינג און פלאדן.
 און ביי דער סעודה האָט פאמאכעט
 זיין ציגן-בערדל געגעבן אַ גלעט,
 און זיך מיט וואַרעמקייט צערעדט.
 „לשון און לעבן האָט אַ סך געגעבן
 דעם ענגליש-יידישן עולם.
 „ס'איז מער ווי הכנסת אורחים
 „און נאָך מער ווי ביקור חולים!
 „דאָ האָט איר שפּיין פאַר קערפּער און גייסט;
 „לשון און לעבן האָט ביידע געגעבן.“
 און שטענצלען געוונטשן, אַז ער זאָל
 דעם טויזנטסטן נומער דערלעבן,
 „דער דערפאַלג מוז זיין גרויס!“
 און פאמאכעט האָט באַקומען
 אַ געוואַלדיק-גרויסן אַפּלוז.

דער זשורנאַליסטן פאַריין
 האָט די מיטגלידער געלאָזט וויסן,
 אַז פאמאכעט, דער כעלעמער פּאָעט,
 איז דאָ צוגאַסט: — „קומט אים באַגריסן!“

און צומאַרגנס איז ער ביי דעם
 פּאָעט משה-עובד געווען.
 פאמאכעט, דער כעלעמער פּאָעט,
 האָט משיחס אייזעלע געוואַלט זעען,
 אים שלום-עליכם אַפּגעבן;
 און טאַקע אין איין וועגס
 אויף משיחן זיך נאַכפרעגן.
 און פאמאכעט האָט באַלד באַוויזן,
 אַז ער קען מיט אייזעלען אויך רעדן,
 נאָר דער אינהאַלט איז נישט פאַר יעדן;
 די שפּראַך איז בלויז פאַר באַגאַבטע פּאָעטן . . .

פאמאכעט האָט שמואל ווהייטן געטראָפן.
און געלעזן זיינע „נשמה קלאַנגען“.
וון ער האָט דערשפּירט דעם לעדער־ריח
אין זיינע סאַטירישע געזאַנגען.
איצט האָט ער פאַרשטאַנען פאַרוואָס ער קען
הומאַריסטיש־סאַטיריש בייסן.
עס איז די לעדער אין זיין פעדער.
וואָס קען אַזוי צאַרט־קונציק שמייסן!

און נאָך אַ לאַנגען שפּאַציר איבער
דעם וועלט־באַרימטן ווייטשעפל
האָט עס ביי פאמאכעטן אַ פנים געהאַט
ווי אַ געפילט פורים־קרעפל.
אַז אַלץ איז דאָ צעמאַלן, פאַרמישט:
די שפּראַך — האַלב יידיש, האַלב ענגליש.
מ'זאָגט תהלים, מ'שפּילט פוטבאָל,
פערדלעך און הינט — אַ מאָדנע געמיש.
מ'לויפט שבת כאַפּן אָן עליה,
מ'עסט טשאַלנט, מ'פאַרט אויך אין אַ קאַר,
און מ'האַט אַ געוואַלדיקע הנאה
פון אַ גוטן האוואַנאַ־ציגאַר.

און דאָס יונגוואַרג ווערט דערצויגן
אויף „בר־מצווה פאַרטי“ און מפּטיר;
מ'לערנט דעם „בחור“ „ספּיטשן“
ווי אַ פּאַפּוגיי, און „נאַטהינג אַפּטער“.

פאמאכעט האָט אויך געזען פאַרשויןען,
אינסטיטוציעס מיט הויך־קלינגענדע נעמען;
נעמען, מיט וועלכע מ'דאַרף זיך נישט שעמען,
נאָר זייער טעטיקייט איז צו באַוויינען . . .

פאמאכעט איז אויך אין טעאַטער געווען,
וון ער האָט באַרימטע קינסטלער געזען;
מ'האַט מיט דערפּאָלג אַ פּיעסע געשפּילט,
נאָר פאמאכעט האָט אַ ווייטיק דערפּילט,
זעענדיק ווי מ'טוט די אויגן פאַרבלענדן,
און מיט שונד טוט מען קונסט שענדן;
און ער האָט געפּילט ווי מ'דאַרף זיך שעמען,
נאָר די פּראַגע איז בלויז — ווער פאַר וועמען?!

און רעדסטו פון קולטור און ליטעראַטור —
וואָס ווייסן זיי פון אַזעלכע ענינים ? —
אַז ביי זיי איז דאָ אַ וואָרט — „ביזנעס“,
וואָס מיינט אויף ענגליש — מזומנים . . .

פאמאכעט איז געגאַנגען זעען
די וועלט-באַרימטע „פעטיקאוט לעין“,
וון מ'פאַרקויפט גרויסע מציאות:
כשרע תפילין מיט לאַנגע רצועות,
שמאַלץ-הערינג, כריין און פרישע בייגל,
און אַ קאנאריקל אין אַ געגילט שטייגל.
„אונזערע“ באַווייזן איך וואָס זיי קענען:
קליידער און קליידלעך, קרעפלעך און קניידלעך,
און אַלץ, וואָס אייער האַרץ נאָר גלוסט,
איז חצי חינם — האַלב אומזיסט!
מ'דינגט זיך, מ'האַנדלט ווי אין כעלעם.
און היטסטו נישט די טאַשן גוט,
ווערט דאָרט באַלד עפעס נעלם!

און טאַקע אין סאַמע „פעטיקאוט לעין“
האַט אַ לאַנדסמאַן פאמאכעטן דערזען,
און אים שלום געגעבן מיט ביידע הענט,
נאָר פאמאכעט האָט אים נישט דערקענט.
בלויז ווען ער האָט אים גוט באַטראַכט
האַט פאמאכעט זיך שטאַרק צעלאַכט:
„דו ביסט דאָך יונה פיפערנאַטער
„דער דרדקא-מלמד; טאַטע-פאַטער!
„ביסט אַ גאַנצער פריץ געוואָרן,
„נאָר ווי האַסטו באַרד און פיאַות פאַרלאָרן?“
„שאַ, שטיל ו!“ — ווערט יונה רויט און בלייך.
„איך בין נישט מער יונה פיפערנאַטער,
„איך בין מאַקס רויזנצווייג און גאַנץ רייך!
„איך האָב דאָ אַ גרויסע פאַבריק,
„זעסטו, מיין ליבער פאמאכעט,
„אַז גאַט העלפט און ס'איז דאָ אַ ביסעלע גליק,
„איך בין אויך פרעזידענט אין שול
„און האָב אַ שאַפער מיט אַ ראַלס-רויס“;
„און צווישן אונז זאָל עס בלייבן,
„מ'רעכנט מיך פאַר „איינעם פון די באַיס“.

„און מיין אשת-הייל, חוה-גיטל,
 „זי איז ווי אַ געבוירענע לידי גאַר,
 „און איז פאַרויצער'ן אין „לידיס גילד“
 „און זי רופט זיך — מאַדאַם פאַמפּאָדור!
 „אויב דו ווילסט אַביסל צו מיר קומען,
 „זעל איך נאָך דיר שיקן מיין קאַר“.
 און רעדנדיק האָט ער אים
 מכבד געווען מיט אַ גוטן ציגאַר.
 „דו וועסט זען מיין פאַמפּאָדור,
 „און פון דער היים איבערגעבן גריסן.
 „אויף דעם קאַרטל איז מיין טעלעפאָן-נומער:
 „אויב דו ווילסט צו מיר קומען, לאַז מיך וויסן.
 „ס'זענען דאָ כעלעמער לאַנדסלייט,
 „קענסט זיי זען אין אונזער פאַריין.
 „אויב דו האָסט צייט, קום אויף
 „אונזער פאַרזאַמלונג צו גיין“.

פאמאכעט גייט אפ-וועסט און זעט דעם פעסטיוואל

פאמאכעט איז געווען „אפ-וועסט“
און דערזען די שמוציקע געסט —
א נאכט-לעבן אין סאמע העלן טאג;
אן אנשיקעניש, אזא מין פלאג.
ס'דרייען זיך אַלט און יונגוואַרג
און מ'פאַרקויפט זיך אויפן מאַרק.
פאמאכעט איז אין הייד פאַרק געווען,
און אַ גאַנצע מענגע רעדנער געזען:
יעדער פריידיקט דאָ אַ נייע „תורה“,
און וויל דווקא פאַרקויפן זיין „סחורה“.
ער האָט זיי מיט רחמנות באַטראַכט,
אַלע ווילן זיי דאָ דעם טאָג ברענגען
אין אַ וועלט פון שטאַקיק-פינסטערער נאַכט.
זיי רעדן ווי אין די אַלטע בבל-צייטן
מיט אומפאַרשטענדלעך-צעמישטע שפראַכן.
פאמאכעט הערט אַלעס פון ווייטן
און פילט, אַז דער טורעם האַלט אין קראַכן.

פאמאכעט איז אין אונטערגרונט געווען
און דעם רעשיקן טומל געזען:
מענטשן, ווי מוראשקעס, יאָגן זיך,
איילן זיך; אַלעס אַזוי גיך.
דאָס לעבן אַרבעט אָן אַן אַפהאַלט
ביז ס'גייען כחות אויס און מ'פאַלט.

פאמאכעט האָט די טעמזע געזען,
אין „טאוּער אָו לאַנדאָן“ געווען;
און שטיל האָבן די ווענט צו אים גערעדט:
„קוק זיך גוט איין, ליבער פאמאכעט.
„הער די סודות, וואָס די ווענט האַלטן,
„פון אַ פאַרגאַנגען לעבן, אַן אַלטן.
„די טראַגעדיעס, די ליידיגן אָן צאַל
„פון ריטער, פון העלדן, וואָס האָבן
די שענסטע חלומות באַגראָבן
אין די גראַע ווענט פון אַמאַל . . .

פאמאכעט איז אין בריטישן מוזעאום געווען,
וון ער האָט די ביבליאָטעק געזען ;
אוצרות, וועלכע האָבן צו זיך קיין גלייכן,
און באַווונדערט דעם אינהאַלט דעם רייכן.

ער איז אויך אין דער עגיפטישער אַפטיילונג אַריין,
באַהערשט מיט הייליקער רו פון טאַג-און-נאַכט שייך,
האַט ער די באַוועגלאָזע מומיעס געזען
אַזוי, ווי זיי וואָלטן אין טיפן חלום זיין.
ער האָט די היעראַגליפן געלעזן
פון פיראַמידן, פון טעמפלען, פון ספינקס,
פון נילוס און פון פּרעהס, וואָס זענען אַמאָל געוועזן.

פאמאכעט איז געווען
אין סאַמע האַרץ — די „סיטי אָו לאַנדאָן“,
וון ער האָט מלחמה-רואינען געזען ;
און וון אוראַלטע הייליקטימער
ליגן צעשמעטערט אין טרימער.
האַט פאמאכעט געזיפצט מיט באַדויערן,
ווייל ווי אַ פאַרלאָזטער בית-עולם מיט מצבות
האַבן אויסגעזען די צעבראַכענע מויערן.
דער הימל איז אין שוואַרצן געהילט געווען,
ווי ער וואָלט איבער די חורבות טרויערן.

פאמאכעט האָט שטודירט די ענגלישע זיטן,
און גלייך זיין מיינונג געביטן . . .
ער האָט זיי דערזען אין ריכטיקן געשטאַלט,
אַפילו אין די היציקסטע דעבאַטן
זענען זיי רואיק, געלאַסן און קאַלט
מיט זייער דזשענטלמען-פאַלירטע שפּראַך,
וואָס רעדט אַזוי ווייניק און מיינט אַ סך !

ער איז אויך אין פעסטיוואַל געווען,
און פילע דערפינדונגען געזען :
דעם „דאום אָו דיסקאָווערי“ שטודירט
און שטיין געבליבן אַנטוישט, פאַרווירט,
אַז אין די אַלע אַנשטרענגונגען
איז בלוז אין אינציקער צוועק באַהאַלטן —
ווי זיך מיט דעם אַטאַם צו באַנוצן

און אים מיט אַ גרעסערן כוח שפּאַלטן.
זיי ווילן נאַטור צוימען, באַהערשן
און זי פאַר זייער שקלאַף מאַכן.
דאָך איין איבערפלוס, איין ערד־טרייסל
און זייער גרויסע הכמה האַלט אין קראַכן . . .

הילפלאַזע נאַראַנים, נאַרישע קינדער,
בעסער לערנט נאַטורס גוטסקייט צו באַנוצן;
לערנט פאַרשטיין דאָס גרעסטע ווונדער!
זי קען אייך געבן אַ צופרידן לעבן,
און אייך פון אייערע געפאַרן שיצן.

פאמאכעט איז אויך אין „פלעזשור גאַרדן“ געווען
און מיט גרויס צופרידנקייט געזען
ווי מענטשן קענען אויך קינדער זיין,
און עס האָט אים באַרוישט ווי אַלטער וויין.
ער האָט זיך אויך אין דער מענגע אַריינגעוועבט,
פאַרגעסן אין דעם ערנסטן לעבן,
אין זייער פאַרגעניגן מיט זיי מיטגעלעבט.

אַהיימקומענדיק, האָט פאמאכעט זיך פאַרטראַכט,
ער האָט דערזען דעם ערנסט פון לעבן
מיט זיינע דארנדיק־פאַרצווייגטע געוועבן,
און זיין האַרץ האָט נאָגנד געשמאַכט.

„יוסף דעת יוסף מכאוב“

ווען פאמאכעט איז אַרויסגעגאַנגען אויף דער
גרויסער מיט זון באַלויכטענער וועלט
און דערזען די אַרומיקע מענטשן,
האַט ער זיין פנים פאַר בושע פאַרשטעלט.

זיין האַרץ האָט אויפגעציטערט פאַר שרעק,
און ס'האַט זיין ברוסט אים פאַרקלעמט;
זענען דאָס די, וואָס רופן זיך מענטשן? —
פילט ער פאַר זיך אַליין אַזוי פאַרשעמט.

ס'זענען זייערע פנימער באַלאַדן
מיט פורכבאַרער מורא און זאַרגן,
זייער שמייכל איז אַ פאַרגליווערטער —
עס פייניקט זיי דער קומענדער מאַרגן . . .

אַן אומצוטרוי ליגט אויף זיי אויסגעגאַסן,
זיי טראַגן זיך אום מיט חשד און פאַרדאַכט,
אַז דער העלער טאַג ווערט פאַרטונקלט
מיט מורא פאַר אַן אומבאַוווּסטער נאַכט!

אַז יעדער פון זיי באַטראַכט זיין ברודער
מיט בייזוויליקע כוונות, ווי אַ קין,
און זיי לייגן זייערע כחות אַוועק
אויף מעכטיק-צעשטערנד כלל-זיין.

געבויט איז שוין דער מולך-מזבח,
וון מ'איז מקריב אייגן בלוט און פלייש;
שוידערט פאמאכעט אויף מיט גרויס שרעק
און ס'באַשלאַגט אים מיט קאַלטן שווייס.

אַז דאָס גאַנצע האַב און גוטס ווערט פאַרשווענדט
אויף קאַנאַנען, אויף ביקסן און פולווער,
און דאָס גאַנצע איילעניש, דאָס געיעג,
איז שאַפן מעכטיק-צעשטערנד געווער;

אז מ'האט דעם „ואהבת לרעך כמוך“
אין גאנצן אַרױסגעריסן פון האַרצן,
הערשט די תוכחה מיט אירע קללות,
און די זון פאַרציט זיך אין שוואַרצן . . .

צעשראַקן איז פאמאכעט געזונקען,
דער „יוסף דעת יוסף מכאוב“
איז אויף זיין זינען אַרױפגעשוומען,
דערפילנדיק די לאַסט פון שווערן לעבנס־חוב.

ווידער איז דער מלאך געקומען

און ווידער איז דער מלאך צו
פאמאכעטן אין חלום געקועמן,
און אים וואַרעם אַרומגענומען ;
צו אים אַזוי זאנפט גערעדט :
„הער זיך צו, ליבער פאמאכעט,
„איך ווייס דיינע לידן זענען גרויס.
„וועל איך דיר טרייסט און מוט געבן,
„זאָלט קענען איבערטראַגן דאָס לעבן ;
„דיר לייכטער מאַכן דעם וועג פאַראויס,
„ווייל וויסט ווי מדבר, זאַמד און שטויב
„זענען די טרוקענע לעבנס-וועגן ;
„אַנגעפילט מיט שפּאַט, האָס און רויב,
„און צו דעם מענטשלעכן רוף
„בלייבן די אויערן טויב.
„הייב דיין שטימע מיט ריזן-קראַפט,
„גיס אין זיי אַריין דעם לעבנס-זאַפט,
„וואָס איז ביי זיי פאַרלאָשן געוואָרן,
„און הייל זיי מיט דעם באלזאם.
„דערמונטער וואָס איז ביי זיי פאַרלאָרן,
„עפן זייערע אויגן מיט אַ קלאָרן ליכט,
„פיל מיט הויכער, ריינער דערהויבנקייט,
„וואָס זאָל זיין דער פונדאַמענט-געוויכט
„פון אַ בעסער-קינפטיקער צייט,
„דורכגעדרונגען מיט נשמה-געפיל,
„אַז דער איינציקער לעבנס-צוועק
„זאָל זיין דער אמת-ציל,
„געפילט מיט ליבשאַפט פון מענטש צו מענטש.
„זיי זאָלן געווינען צוטרוי צו זיך אַליין
„און פאַרשטיין דעם לעבנס-צוועק פון זיין !“

ווען פאמאכעט האָט דערוואַכט
פון זיין לייכטן שלומער,
האַט ער דערווען אַ ליכטיקן גלימער
אין דער פינסט'רער נאַכט ;
וואָס האָט זיין האַרץ באַליכט
מיט ליכטיקער האַפנונג און טרייסט ;
באַשפונען מיט אַן אומבאַווסטער פרייד,
האַט ער זיך פון שרעק געפילט דערלייזט.

פאמאכעט ביים זשורנאליסטן פאריין

דער זשורנאליסטן פאריין
האט פאמאכעטן פארבעטן,
ער זאל אַ רעפעראַט האַלטן;
זיי וועלן אים איינעם פאַראַגשטאַלטן.

האַט פאמאכעט די איינלאַדונג אָנגענומען,
און איז צו דער באַשטימטער צייט געקומען;
אַלע פּלעצער אין זאַל זענען געווען פאַרנומען.
דער פאַרויצער האַט אָן איינלייטונג געגעבן,
וון ער האַט פאַרבנרייך געשילדערט
פאמאכעטס שאַפן און לעבן,
און אויך ציטירט זיינע פּאַעמען.
און דאַן פאמאכעטן געבעטן,
אַז ער זאַל דאָס וואָרט נעמען.

פאמאכעט האַט זיך געשטעלט אויבנאָן,
און אָנגעהויבן מיט אַ געלאַסענעם טאָן,
געדאַנקט דעם פאַרויצער און די פאַרזאַמלטע
פאַרן כבוד, וואָס מ'טיילט אים צו.
„און איך, פון מיין זייט, וועל מיר געבן מי
„מיין רעפעראַט איבערצוגעבן גענוי און קלאַר —
„די טעמע איז: „פּאַעזי און ליטעראַטור“.

„שרייבן פּאַעזי מוז מען זיך קורץ פּאַסן.
„מ'מוז האָבן אינהאַלט און סטיל,
„געשריבן מיט נשמה, געפיל,
„פּסיכאָלאָגיש און מיט האַרמאָני,
„באַוועבט מיט פאַרב, ליכט און שאַטן —
„אַט דאָס איז עכט-קינסטלערישע פּאַעזי.

„ווי אַזוי דערציילונגען צו שרייבן?
„דער מחבר מוז אין זיין שאַפן גלייבן!
„עס מוז האָבן שפּאַנונג און אינהאַלט,

„פול מיט עמאציעס פון עכטן לעבן.
„אן אויסגעהאלטענע טעכניק, זאץ-בוי,
„איבערגעגעבן פינקטלעך-גענוי,
„אז דער לעזער זאל עס זען און פארשטיין.
„ריינע קונסט סאי אין דערציילונג
„סאי אין דיכטערישער פאעזי
„מוז באזיצן מוזיקאליש-ריטמישע הארמאני.“

פאמאכעט האט נאך א לאנגע פאעמע געלייענט.
די צוהערער האבן מיט באוונדערונג געשטוינט,
און אים מיט לאנגע אפלאדיסמענטן באלוינט.

פאמאכעט ביים בן-אורי פאריין

אין „בן-אורי פאריין“ האָט פאמאכעט
איבער קונסט און קינסטלער גערעדט.
און מיט פרטים איבערגעגעבן
דעם קינסטלערס שאַפן און ווירקן אין לעבן.

דער קינסטלער סאָי ביים מאָלן
סאָי ביים פאַרמירן זיין מאַדעל.
מוז האָבן די פערספעקטיוו.
זיין געוויסע פאַרם, זיין שטעל.

די לאַנדשאַפּט מיט איר געבוי,
מיט הויכע בערגער און טאַלן,
מיט ליכט-שאַטן און בוימער,
ווען זיי ווערן געמאַלן. —
מוזן באַזיצן כאַראַקטער
און אייגנאַרטיקייט ;
זיי מוזן אַרײַנוועבן
אַלץ, וואָס ליגט צעזײט, צעשפּרייט.

מאלן די רייפּע קאַרנפּעלדער,
מיט זון-באַגילדטע זאַנגען,
די קאַלירפּולע שניטער,
מיט בליציקע מעסער-קלאַנגען.

אויך אַ פּליסנד טײַכעלע,
און שעפּסעלעך אויף גראַז,
דאָס איז אַ פּרעכטיק בילד,
וואָס ברויך קיין פאַרגרעסער-גלאַז.

דער סקולפּטאָר, מיט זיין דלאַטע,
מעג עס זיין אין גיפּס אָדער לײם,
מוז מען די ליניעס, די שטריכן,
אַרויסברענגען צאַרט און פּיין.

ס'מוז קרעפטיק-סימבאליש זיין,
און אטעמען מיט לעבן;
מ'מוז דערין געפילן
און נשמה אריינזעבן.

פאמאכעט האט ארומגערעדט
וועגן קאליר, ניואנסן און פארב,
און באוויזן די באטייטונג
פון סקולפטארס מינדסטן קארב.

פאמאכעט האט אויך געשילדערט
א האריזאנט מיט בלאַ-גראַע געוועבן
באזוימט מיט גיין-גאלדענע פאסן —
א ביי-השמשות, וואס האלט אין פארשוועבן.

פארענדיקט האט פאמאכעט,
"מאלן א בילד, טאקן א פיגור,
"מוז מען האבן פאנטאזיע
און גוט קענען די נאטור".

פאמאכעט ביי א חנוכה-פארוויילן

פאמאכעט איז אויך געווען

ביי א חנוכה-פארוויילן.

א חוץ חנוכה-ליכט האט ער געזען

א „קריסטמעס“-בוים ; ס'איז פיל צו דערציילן.

דער זידע האט ליכטלעך געבענטשט

און געזונגען „מעוז צור“.

און די אייניקלעך האבן „קאראלס“

געזונגען — גאר א נייער שיר ...

מ'האט „ראוסט-טערקי“ געגעסן.

און מיט „קריסטמעס-פודינג“ פארביסן ;

דער זידע איז אין א ווינקל געזעסן

מיט געפייניקטן געוויסן.

דער נייער דור, וואס וועט פון אים ווערן ? —

זיפצט ער מיט א פארקלעמטער ברוסט ;

אן אויפהער קיקלען זיך טרערן —

אוי, ווי ס'ווייטאקט, ווי עס פארדריסט !

מאדנע מנהגים איז דאס ביי זיי —

מנהגים, הער, זע און פארשטיי, —

אז מיר היטן זייערע ימים-טובים

נאך פיל שטרענגער ווי זיי.

איז די שולן פראוועט מען חנוכה

אויף אן אמתן שטייגער :

מ'בענטשט ליכטלעך און מ'איז עוסק

אין הלכות קארטן ביז שפעט דעם זייער.

די רעווערענדס שפילן אויך מיט.

און האבן א ניגון פאר יעדער קארט ;

א וישמחו ביי א טויו ;

אויף א ניינטל אן עוזר דלים ווארט.

איר דערקענט באַלד אין זייעד מינע
ווען ער מאַכט מי שבירך איבער אַ גינע,
און ביי אַ צווייטער קאַרט גלייך
זינגט ער אונטער נאָך אַ חצי
מיט אַ פאַלצעט צאַרט און ווייך.

די רעוורענדס זענען מומחים
און קאַנען גוט די „תורה“,
און אַ טיאמנע איז ביי זיי
די אמת־ריכטיקע סחורה . . .

דאָ קען מען בלינד שלאָגן
וויפל ס'האַרץ נאָר גלוסט ;
און וואָס איז מיט אַ כתר בעסער,
אַז אַ האַלבע גינע איז מיסט.

ס'איז חי געלעבט, ווי אין פסוק שטייט —
דער נס־חנוכה איז געוויס גרויס,
נאָר נאָך גרעסער איז דער נס,
ווען מ'קריגט די פערטע טויז . . .

פאמאכעט זעט דעם טשעלסי ארט-באל

פאמאכעט איז אויך געווען
אויף דעם טשעלסי ארט-באל
אין דעם גרויסן אלבערט-האל,
ווי ס'יונגווארג איז זיך משמח
אין בלענדנד-קאליריקע קאסטיומען
פון סימבאלישער באטייטונג,
געשמאקפול און פארבנרייך.
— ס'איז כדאי צו באריכטן אין כעלעמער צייטונג —
זיי פייערן דעם ניי-יאָר היינט
מיט עקסטאַז, פרייד, צעשיינט ;
מיט געטראַנק, מיט טאַנץ און מוזיק,
פאַרשכורט פון ערדישן גליק,
ס'לעבן וויל נישט וויסן פון קיין זאַרגן,
און מ'פאַרגעסט, אַז עס קומט אַ מאַרגן . . .

די גלאַקן האָבן די צוועלפטע שעה געקלונגען,
מ'האַט „אַלד לענג סיין“ געזונגען,
און מיט אַ דונערנדע הוראַ,
און מיט אַ פייערדיקן געשריי,
האַבן ליפּן מיט ליפּן זיך באַהאַפּטן
און אַרעמס אין אַרעמס געפלאַכטן.

פאמאכעט האָט די סצענע באַטראַכט
און מיט ביטערניש געלאַכט.
די געמאַכטע פרייד האָט אים דערשיטערט,
ער האָט געפילט ווי זיינע אברים
האַבן פאַר קעלט אויפגעציטערט,
אַז הינטער יעדער מאַסקע האָט ער דערקענט
אַ ווייטאַק, וואָס בראַט, וואָס ברענט ;
אַז אין דער וויברירענדער פרייד
איז צו דערטרינקען די פרעסענדע לייד ;
אין זייער הוראַ-געשריי
האַט ער דערהערט אַ ווידערקול

ווי פון א נאגנדן וויי.
מ'וויל ס'פארגאנגענע יאר דערטרינקען
מיט א געקינסטלט, געמאכטן גליק.
נאר פאמאכעט האט געזען
די ברענענד-קראכנדע בריק,
האט ווייטאק אים ארומגענומען.
ער האט די ארומיקע באדויערט
ווען זיי וועלן פון זייער פרייד ניכטער ווערן
און די דראענדע געפארן זען און הערן.
עס רוישט אלעס מיט קאליריקן גלאנץ,
מיט געטראנק, מוזיק און טאנץ:
הוליעט, הוליעט היינט גאר אן זארגן!
ווער וויל טראכטן פון א מארגן?
„שמח בחור בילדותך“ . . .

פאמאכעט אין א וועסט-ענד האטעל

פאמאכעט איז אין א וועסט-ענד האטעל געווען
און די סביבה ארום זיך באטראכט ;
איז פעטיקאוט לעין אויף זיין זכרון געקומען.
ווען ער האט די אויגן פארמאכט.

די זעלבע מסחרים אויף אן אנדערן שטייגער :
מ'עסט, מ'טרינקט און מ'קוקט אויפן זייגער.
עס זענען די זעלבע ביזנעס-לייט,
נאר זיי איילן זיך, זיי האבן קיין צייט.

מ'האנדלט מיט רעכט-און-לינקע סחורה,
און מ'פארהאנדלט זיך פריי, אן מורא,
דער הוהא, דער טומל, גייט דא אן,
דערטרינקענדיק דעם ארקעסטער-טאן . . .

ס'דרייען זיך ארום פיגורן,
אין וועלכע מ'דערקענט כאראקטער
פון פארשידנארטיקע פאכן —
אן ארטיסט, א מאלער, א דאקטאר.

ס'איז א מיש-מאש, א שמעלצטאפ
פון פארשידענע ראסן און שפראכן ;
ס'דרייען זיך אויך פארדעכטיקע פיגורן,
וואס לויפערן, וואס וואכן . . .

פאמאכעט האט שמואל ווהייטן געטראפן

פאמאכעט האט שמואל ווהייטן געטראפן,
איז ער דעם וועג אים פארלאפן:
פון מיר וועסטו זיך ניט ארויסדרייען,
האָב קיין מורא ברודער כ'וויל קיין געלט לייען,
נאָר כ'וויל זיך פשוט אָדורכרעדן מיט דיר,
דו שרייבסט דאָך אַזוי פיל אָן אַ שיעור,
און מ'זעט עס ניט אויף דער וויסער ליכט.
(גלויב מיר ס'איז ווערט לעזן דיינס אַ געדיכט).
נאָר פאַר ווען באַהאַלטסטו עס ?
צייט שטייט ניט, לעבסט דאָך ווי אַ מת !
אַלע חכמת אין זיך שטיקן ביז ווען ?
פאַלג מיך, באַווייז דיר ס'איז ניט שייך,
אַ ביישן צו זיין ס'גאַנצע לעבן,
מעגסט זיי פון דייך אוצר אויך עפעס געבן.
ס'זענען דאָ געדרוקטע זאַכן,
נאָר ס'לוינט דעריבער ניט רעדן . . .
(כ'וויל קיין ביז לעבן ניט מאַכן).
זענען דאָך דיינע אמתע פערלדיקע זאַכן !

שמואל ווהייט האט זיך אביסל פארשעמט :
„איך מוז דיר דעם אמת זאָגן ברודער, פאמאכעט,
אַז איך רעכן זיך איבערהויפט ניט פאַר קיין פאַעט ;
אַז מיין גאַנץ שרייבן, מעגסטו מיר גלויבן,
איז בלויז פאַר מיין אייגענער צופרידנהייט,
און ס'איבריקע לייג איך אַוועק אָן אַ זייט.
און אַז מ'וועט ניט וויסן פון שמואל ווהייט,
מיט זיין גאַנצן שרייבן ?
וועט די וועלט נאָך אַלץ וועלט בלייבן . . .
איבערהויפט וויל איך ניט קאָנקורירן
מיט פראַפעסיאָנעלע דיכטער,
איך וועל דערביי ווייניק געווינען,
און נאָך מער פאַרלירן.
וויל דרוקן, ברודער, קאַסט געלט,
און געלט איז ניט לייכט צו געפינען.“

פאמאכעט האָט אויף ווהייטן אַנגעהויבן שרייען :
„אויב דיר פעלט חלילה געלט אויס,
וועל איך דיר אָן אַ חתימה לייען !“
וואָס ווייטער איז געווען לוינט זיך ניט באַשרייבן,
זאָל עס שוין בעסער פאַרשוויגן בלייבן.

פאמאכעט דער כעלעמער פאעט קומט אויף

שמואל ווהייט'ס באנקעט

אויסהערנדיק די לויבגעזאנגען,
איבער שמואל ווהייט, דעם דיכטער,
און איבער זיינע נשמה קלאנגען,
האָט פאמאכעט דער כעלעמער פאָעט
זיין ציגן-בערדל געגעבן אַ גלעט,
און דערנאָך געגעבן אַ לאַנגען געניץ,
און געזאָגט:

„לויבן מוז אויך האָבן אַ גרעניץ! . . .

אויב איר וועט מיר דערלויבן,

וויל איך אויך האָבן אַ וואָרט —

„מיין רעדע“, האָט ער אָנגעהויבן:

„וועט זיין פון אַן אַנדער סאַרט!

עס וועט ניט זיין מיט לויבן.

איך וויל שמואל ווהייטן אַ פראַגע שטעלן,

(כ'ווייס ס'וועט אים אפשר ניט געפעלן)

נאָר כ'וויל, אַז ער זאָל מיר

אַ קלאַרע תשובה געבן,

וואָס האָט ער נעבעך געוואָלט

פון מיין אַרימען לעבן?

ער האָט פון מיר געמאַכט אַ מאַדנע פיגור,

מיט אַ ציגן-בערדל און אַ הויקערדיקע נאָז,

און ווייסט איר אַלץ צוליב וואָס?

און כדי מ'זאָל פון מיר נאָך מער לאַכן,

האָט ער נאָך געוואָגט, מיך —

פאַר אַ כעלעמער שוטה צו מאַכן!

ער האָט מיר אַ מאַדנעם נאַמען געגעבן,

פאמאכעט דער כעלעמער פאָעט.

עס איז שוין אַזוי ווייט געקומען,

אַז מ'האָט מיך אַלס מוסטער גענומען.

וויל מען איינעם פאר אַ שוטה פאַרשטעלן,
 איז דער נאַמען פאמאכעט
 זיי אַמבעסטן געפעלן.
 וואַלט דאָס מיר אַלעס שוין גיחה זיין,
 וואָס ווייס אַ נאַר פון בושה, פון פיין?
 פאַרגלוסט זיך שמואל ווהייטן, מיט אַמאַל,
 מיך פאַר אַ גרויסן חכם צו מאַכן,
 (ווהייט קען באַווייזן אַזעלכע זאַכן).
 לאַזט ער מיך שוין גאַר פילאַזיפירן,
 און מיך אין גאַנץ אַנדערע ספּערן פירן,
 האָב איך מיט אַנדערע אויגן דערזען מיין פיגור,
 מיין הולד, מיין גאַנצע קאַריקאַטור;
 פרעג איך אים, וואָס האָט ער פון מיין
 אַרעם לעבן געוואַלט האָבן?
 מיך אַזוי גיין קלאַפטער טיף
 אין דער ערד צו באַגראַבן? !
 זיין פנים איז מיט טרערן געווען באַנעצט,
 ווען פאמאכעט האָט אַ מיידער זיך אַנידערגעזעצט.

שמואל ווהייט האָט זיך אויפגעשטעלט,
 „הער, מיין ליבער פאמאכעט“, האָט ער אַנגעהויבן:
 „אמת, איך האָב דיך געברענגט אויף דער וועלט,
 פון דיר אַ מאַדנע פיגור געמאַכט;
 כִּבְעַט דִּיך, זיי מיר מוחל, מעגסט מיר גלויבן,
 אַז ווען מ'האַט פון דיר גע'חוזק'ט, געלאַכט,
 האָט מיין האַרץ פאַר ווייטיק אין מיר געבלוטיקט,
 האָב איך דערפאַר — טאַקע דיר,
 מיט וויסן און חכמה פאַרגיטיקט.
 יעצט דערפיל דו אַליין,
 דעם ביטערן טעם „פון זיין“
 דעם לעבנס־סם מיט זיין פיין.
 זע די וועלט, אין וועלכע עס לעבן
 די וואָס רופן זיך מיט שטאַלץ מענטשן!
 אדרבה גיי — און פאַרבעסער זיי!
 און זאל דערפאַר דיר גאַט בענטשן.“

פאמאכעט האָט געשאַקלט מיטן קאַפּ,
 ווי ער וואַלט עפּעס וועלן זאָגן;

(ער האָט אויסגעזען האַלב צוטראַגן).
אויף זיין פנים האָבן זיך ליידן באַוויזן.
ליידן — וועלכע ער וועט לאַנג נאָך טראַגן.

און ווען ער האָט מיט ווהייטן זיך געזעגענט.
האַבן זיך זייערע בליקן מיט טרויער באַגעגענט.
און אַן ווערטער האָבן די אויגן גערעדט :
ווער פון אונז איז דער ליידענדער פאמאכעט.

פאמאכעט דער כעלעמער פאעט

פריטלעך, שלח-מנות און לאטקעס

פריטלעך לכבוד פורים

דעם יידישן טעאטער

דעם „זשורנאליסטן פאראיין“
 חינטש איך מיטגלידער האָס זאָלן צאלן ;
 דעם „בן־אורי“ באַגאַבטע קינסטלער,
 האָס זאָלן קענען מאַלן.
 „פריינט פון יידיש לשון“ מיטגלידער
 האָס זאָלן קענען אויפזיין,
 הען מ ליינט שמואל והייט'ס לידער ;
 שטענצלען ראַט איך, חי „אַ נאַש בראַט“,
 טשאַלט און קוגל טיילן צו זאָט,
 האָלט ער נאָך אַ גרעסערן עולם געהאַט.

דעם יידישן טעאטער
 חיל איך ניט קריטיקירן צופיל,
 נאָר אין אַ פּראָסטן מיטחאָך
 פּראַוועט ניט קיין פּורים־שפּיל.

ש. י. דאַרזפּאָן

דער קעניג פון לאַמפּעדוסא,
 חי איך הער עס,
 און מיט אַ נייער פּיעטע
 חידער מעוברת.
 שוין פאַרן פינפטן סעזאָן,
 קאַן איך מיך העטן,
 קען מען שוין לאַנג ניט
 באַקומען קיין בילעטן.

קייטי בראון

מיין ליבע קייטין
 האָלט איך שטאַרק בעטן,
 אַז זי זאָל אָנהייבן צו באַשרייבן
 טרויריקע זאַכן,
 הייל דער עולם
 איז שוין מיך
 פון צופיל לאַכן.

למך השלישי

„למך השלישי“ ראַט איך,
 ער זאָל ניט אַרבעטן צו שחער ;
 ער טאָר ניט פאַרגעסן,
 אַז אַזאָ זקן חי ער,
 האָס איז אין מושב־זקנים געווען,
 איז גלייכער, אַז אַנשטאַט שרייבן,
 זאָל ער זיך בעסער נעמען צום לעזן.

שלמה אויערבאך

חינטש איך היציקע דעבאַטן,
 פון אַלט פאַרגאַנגענע צייטן,
 און מיר זיין חריפות באַחייזן,
 זיין געגנערס גראַבע גרייזן.

סעם גאַלדבערג און

עלען ווינאגראד
 סלייגט זיך מיר ניט אויפן פאַרשטאַנד ;
 אַ פאַרל האָס באַזיצן קינסטלער טאַלאַנט,
 (און ביי מיר בלייבט עס אַ חידוש)
 אַז אין זייערע „פאַלקס קאַנצערטן“
 באַנוצן זיי מער „גויאיש חי יידיש“,
 און חי איך הער,
 אַרבעטן זיי שחער,
 צו מאַכן אויף „גויאיש“ אַ יידישן קידוש.

א. מ. קייזער

מורה מרינו רבי ר' קייזער,
 שרייבן הומאַריטישע פעליטאַנען
 און פאַרן האַנאַראַר קויפן קענען
 אַ גרויסן „עסטייט“ מיט פייגע הייזער,
 נאָר חי איך הער, קאַן ער
 פאַר זיין האַנאַראַר
 אַפילו ניט קויפן,
 טאַט פון אַ שלעכטן ציגאַר . . .

א. נ. שטענצל

שטענצל דער דיכטער און דענקער
 זאָל אויפהערן שרייבן פאַר יחיד־סגולה
 אַליין,
 הייל מיר „די פּראָסטע חי וקימס“
 חילן אויך עפעס פון זיין שרייבן
 פאַרשטיין.

יוסף הלל לעווי

חו זיינען דיינע „פרומע געזאַנגען“ ?
 מיט אַן אַלט אָפּגעלעבטער זונה,
 מאַכסט דו דאָך טמא דיינע כשר'ע
 קלאַנגען,
 ביזט דאָך אַליין דיר אַ דם שונא.

י. ל. פּיין

מיין חשובן חבר י. ל. פּיין
 זאָל מיר די עולה מוחל זיין,
 הען כּיחלע אים געבן צו פאַרשטיין,
 אַז ער זאָל קיין בטלן ניט זיין ;
 הען ער דאַרף אַ פאַרויצער חילן,
 זאָל ער שמואל חהייטן ניט נעמען,
 הייל אַ שלימול האָס רעדט ניט,
 העט אים פאַרן עולם בלויז פאַרשעמען.

דעם רעדאַקטאָר פון „דער

יידישער שטימע“

הערט ליבער „פּאַני“ רעדאַקטאָר
 פון „דער יידישער שטימע“,
 האָט אַביסעלע רחמנות
 אויף דער יידישער אומה,
 און געט אונז עפעס רעכטס,
 מיר קענען פאַרדייען
 אַ בעסער ביסל געקעכטס.

משה עובד

אז אפילו ביי א פורים כוסה
מוז ער אַלץ בלייבן נישטער.
חיסן ווען שמייסן און ווען גלעטן,
און מיט קאליריקע ניוואנסן
מאַלן זיינע כאַראַקטער פאַרטערעטן.

י. א. ליסקי :

משה עובדן חינוש איר,
ער זאל אַרויסגעבן אַ ניי בוך ;
און ווען ער וועט עס פאַרטיילן,
זאל ער חלילה נישט פאַרפעלן,
בייצולייגן איינע פון זיינע יוועלן,
וועט עס די לעזער בעסער געפעלן.

שמואל ווהייט

בין איך מכבד מיט שלח־מנות,
אַ פּיין געפלאַכטענעם פורים־קוילעטש,
געבאַקן מיט זאַפרען, צוקער און מאָז ;
דערפאַר זאל ער וען אויפּוועקן
זיין שוין לאַנג פאַרשלאַפּענעם האָן.

שלמה אויערבאַך :

שמואל ווהייטן אַן עצה־טובה,
ער זאל אויפהערן דרייען אַ ספּאַדעק,
מיט זיינע „תּפּילות און יעות“ ;
מאַן אים נאָך רעכענען פאַר אַ צדיק
און פאַרלאַנגען ער זאל פּסקענען שאלות.

שלח־מנות

א. נ. שטענצל :

בין איך מכבד מיט שלח־מנות,
אַ טויך שיינע פרויען פאַרערער,
(ער זאָגט צוויי טויך איז מערער)
חאַס זאָלן ביי זיינע רעפּעראַטן,
זיין זיינע באַגייסטערטע צוהערער.
און כּדי אים צו אינספּירירן,
זאָלן זיי זיך צווישן—
די רעפּעראַטן—
מיט אים חאַרעם צעקושן.

י. ל. פּיין :

מורה מרינו רב שטענצל,
בין איך מכבד מיט שלח־מנות,
אַן אייגענעם פאַרלאַג,
מיט דרוק־פאַפּיר
גאַר אַן אַ שיעור,
ער זאל קענען
זיינע פּאַעמען
בהרחבה דרוקען,
כּדי די לעזער
פון „לשון און לעבן“
זאָלן זיך מיט זיי
קענען חתּיקען.

מיין חשובן חבר י. ל. פּיין
וועל איך מיט שלח־מנות מכבד זיין,
מיט די גאַר ערשטע אַרכיוון,
פון דעם מענטל מייקער פאַראיינן,
וואו ער וועט פון זיי קענען אַרויסוועבן
דעם באַס מיט די חאַרשטאַט,
מיט דעם גאַנצן סחעטער לעבן.

הרב ר' יהושע שפּעטמאַן שליט"א :

ב. א. סאַכאַטשעווסקי :

בין איך מכבד מיט שלח־מנות
אַן אויסגעהאַמערטע מגורה
מיט אַכט בצלאל רערן,
אויך אַ שופּר מיזאַל קענען
משית שאַלן דערהערן,
אַז עס זאל פון דער וועלט
אַפּהישן די מענטשן־טרערן ;
כּישענק אים אויך אַ מגילה,
ער זאל זוכה זיין צו דערלעבן
אונזער פּאַלקס גאולה.

יוסף הלל לעווי :

בין איך מכבד מיט שלח־מנות,
אַ נייעם אויסגעבוטן בנין,
מיט אַ טויך „ליינאַטייפּ“ מאַשינען,
מיט קאַרעספּאַנדענטן כאַטש אַ מנין
(מיזאַל קענען אויף אַ לעבן פאַרדינען).
דערפאַר זאל „די יידישע שטימע“
דערשיינען
כאַטש בלויז צוויי מאַל טעגלעך,
אַן אַהנט צייטונג אויך אונז געבן,
אויב מיחיל איז אַלעס מעגלעך.
דערפאַר זאל ער למען השם וען,
אַז עס זאל אַ נס געשעען,
ס׳זאל זיין אין זיי „חאַס צו ליינענען“.

שמואל ווהייט :

בין איך מכבד מיט שלח־מנות,
פאַר זיינע תּפּילין רצועות,
אויך אַ חייסע גענוענע פעדער
מיט כּשרע יריעות,
געמאַכט פון הערשענע לעדער,
ער זאל מיט קדושה שרייבן
זיינע שטיל־פרומע געזאַנגען,
פול מיט בטחון און גלויבן,
פלאַמען,

בין איך מחבד מיט שלח־מנות,
אַ סולן טעלער מיט גראַמען,
ווי עס פאַסט פאַר אַ דיכטער,
צאַרטע גראַמען, חאַס זאָלן אויך
פלאַמען,

למד השלישי:

בין איך מכבד מיט שלח-מנות,
א ניי סקענעוואסן שטעקן,
ער זאל ניט דארפן אונטערהינקן,
איך חיל פון שלאף אים חעקן,
אז ער זאל חידער שרייבן מיט א ברען,
עס זאלן אזש פליען פונקן:
איך הייס אז מיין פריינד למך קען,
אפילו אויף דער גראַער זקנה
קען ער נאך יוגנטלעך זיין!
מיר חילן נאך געניסן
פון דעם שטארקן זיסן
דערפרישענדען חיין.

מיסטער מינדעל:

מיין חשובן פריינט מיסטער מינדעל,
בין איך מכבד מיט שלח-מנות,
א גוט פאלירטן צימבל,
אויך א הונדערט נייע לידער
זעט ער פון די סטרוגעס ארויסחעבן
סאלקסטימלעך זיסע מעלאדיען
חאָס חעלן צעגיין אין די גלידער.
אמת, מיר האָבן זיין שפילן
זערווער גערן,
נאָר איך ראָט אים ער זאל חיסן
זען אויפצוהערן.

ל. ביטש:

חבר יהודה לייבביטש,
שלח-מנות א זאפטיקן "פיטש",
עס זאל אים מער כוח געבן,
צו האַלטן א העכערן ספיטש.
און פאר זיין שאַפן
חיל איך שטאַרק האָפן—
אז עס הויבט זיך ערשט אן:
די שילדערונג זיינע
האָבן אינהאַלט
און אַ פיינעם טאָן.

חבר אייזיק גאלדבערג:

בין איך מכבד מיט שלח-מנות,
מיט אַלערליי פרוכט מיט א פולע האַנט
סאָר זיין געפילפולן פאַרלעזן,
חאָס שפרודעלט מיט טאַלאַנט.

חבר נעט רובין:

בין איך מכבד מיט שלח-מנות,
א פּיין געפילטן טאַרט,
פון דעם בעסטן סאַרט,
דערפאַר זאל ער ביים רעציטירן
אונז געבן
מער לעבן,
אין דעם יודישן חאַרט."

א. מ. קייזער:

מיין חשובן חבר א. מ. קייזער,
בין איך מכבד מיט שלח-מנות,
אַן עסטייט מיט שפּאַנגל-נייע הייזער.
איך קאָן אויך באַשטיין,
אז עס זאל דאָרט זיין,
א גאַנץ באַקוועמע היים
פאַרן זשורנאליסטן פאַראיין,
חו מיזאַל קענען פראַזען באַנקעטן
פאַר ליטעראַטן און פּאַעטן,
מיזאַל אויך דאָרט האַלטן רעסעראַטן
פון מאַדערנע און אַלטע צייטן.
סיזאַל אויך זיין פּיין געבעטע סאַטעלן,
אזוי חיל איך שטאַרק האָפן,
כדי מיזאַל ביי די רעפּעראַטן,
באַקוועם קענען איינשלאָפן.

קייטי בראו:

בין איך מכבד מיט שלח-מנות,
א קיצלדיקן אפּאַראַט,
כדי זי זאל קענען מאַכן
גאַנץ הייטשעפל הילכיק לאַכן.

חנוכה לאַטקעס

א. נ. שטענצל:

שטענצעלען אַ לאַטקע, אַ הייסע,
געפרעגלט אויף ריינעם בוימל,
אַז מ'זעט ניט נכשל ביי זיינע פּאַעמעס,
מעג מען מיט כחנה בענטשן גומל.

שמואל ווהייט

שמואל ווהייט אַ לאַטקע, אַ ברענענדיקע,
חאָס זאל אים אַפּבריען די צונג,
זעט ער פאַרשפּאַרן אַרויסרעדן,
חאָס ביי אים ליגט אויף דער לונג.

למד השלישי

מיט צוויי לאַטקעס. איר מעגט מיר
גלויבן,
כיחניגט זיי זאלן אים חויל באַקומען,
חייל ער האָט מיין עצה גענומען
און אויפגעזעט צו שרייבן.

ב. א. סאַכאַטשעווסקי

בן-א. סאַכאַטשעווסקי אַ שיינע לאַטקע,
חי ספּאַסט פאַר אן עדיטאָר,
נאָר מיט אַ באַדינג אז מיט זיין שרייבן,
זאל ער נישט זיין קיין אינקוויזיטאָר.

ח. קלינגער

קלינגערן גאָר אַ גרויסע לאַטקע,
ער זאל זיך מיטן זיידן קענען טיילן,
כדי זיין באַבען אַ געלעגנהייט געבן,
אפּשר זעט זי מער חי דער זיידע
דערציילן.

דעם מחבר י. א. ליסקי
בין איך מכבד מיט אַ גלאַז חיסקי,
און אַ פעטע לאַטקע צו פאַרבייסן.
זען ער שרייבט „מלאכה בזויה“,
איז עס פאַר אים נישט קיין מציאה,
סיצאַלט זיך נישט מיטן עולם
איינצורייסן.

שלמה אויערבאך אַ לאַטקע מיט גריזען,
און מיט ציבעלעס אַריינגערייבן,
אזוי הי ס שטייט אין פסוק געשריבן,
עס זאַל אים געבן מער כוח,
אויסצוגען זיין שאַרפן מוח,
פאַר היציקע חיכוחים וואָס ער ברויך,
באַזייון מיט פּלפּולים און סברות,
פון מהרש"א, תוספות און גמרות,
אַז ער קען, און זיין געגנער איז —
אַן עם האַרץ !

מיסטער דאָמב

מיין חשובן חבר, מיסטער דאָמב,
בין איך מכבד מיט שלח מנות,
אַ העל לייכטענדע „אַלאַדין“ לאַמפּ,
אַז ער זאַל קלאַר קענען לעזן,
אַלץ וואָס איז מאַל געזען,
וועט עס אים גאַנץ גענוי באַזייון,
אַז מיטאַר ניט מאַכן קיין גרייזן,
און זען ער שילדערט „אַ געשעעניש“,
זאַל עס ניט אַרויסקומען אַ פאַרזעעניש.

א. מ. קייזער

קייזערן אַ לאַטקע מיט כריין,
הי עס פאַסט פאַר אַ מלך,
וואָס שרייבט הומאַר גאַר פיין,
וואָס מאַכט דעם עולם לאַכן,
ביז סיחערט לעבעדיק און פריילעך.

חצופה

אויף „חצופה“ האָב איך אַ חשד,
צי זאַל איך אַ לאַטקע אים געבן,
מיר דאַכט זיך אַז אונטער דעם נאַמען,
האַט זיך גאַר „למך השלישי“, זאַל לעבן,
אַ מאַסקירטער באַהאַלטן.
איצט זע איך דעם גאונישן איינפאַל
פון אויזער למך דעם אַלטן.
ער חיל ביי מיר אַ לאַטקע אויסנארן,
וואָר ביי ווהייטן וועט ער׳ס ניט קריגן,
ער איז אין הלכות נאַרעריי דערפאַרן
און באַלד אַנטדעקט למר׳ס ליגן.

ל. ש. קרעדיטאָר

וואָס טויג איך באַשרייבן
„מאַשינקעס“ נייע ראַמאַנסן ?
אַז אין אויזער אויזר דעם אַלטן,
זענען אין פּרלדיקע גיוואנסן,
די שענסטע שיר-השירימ׳ס באַהאַלטן ;
און איר זענט דאָך דער
וואָס קען נאָך מערער — חי מער,
פאַר אונז מיט קלאַרקייט אַרויסחעבן
די אוצרות פון אַ רייך פאַרגאַנגען לעבן.

מאָקס הערשמאַן

אַ לאַטקע געפרעגלט אויף פוטער,
אַ פיינע אַ באַטעמטע גאַר גרויס,
שענק איך אים פאַר זיין „בראשית“,
און נאָך איינע געב איך אים אין פאַרויס,
אַז ער זאַל אונז נאָך שרייבן אַ „טמות“.

קייטיי בראון

געפרעגלטע לאַטקעס
מיט ענערגישע „היטאַמינען“,
וועט זי אפשר כוח געפיגען
אין איר גרויסן „אונטערנעמען“,
אויפצולעזן פאַרפלאַנטערטע
„איינזאַם הייבערישע פּראָבלעמען“.

סעם גאַלדבערג און עלען ווינאַגראַד

סעם גאַלדבערג און עלען ווינאַגראַד
בין איך מכבד מיט שלח מנות,
אַ גרויסע פּלאַטע „פענטעקניקאַנען“,
מיט האַגאַנען גאַנצע מיליאַנען,
אַז זיי זאַלן גאַנץ אַמעריקע קאַנען,
דאָ נאָך ענגלאַנד אַריבערברענגען.
וועט עס זיי די הוצאות שפאַרן,
אַז זיי וועלן מער ניט דאַרפן
אַזאָ וועג אַהיין און צוריק פאַרן.

פאַמאַכעט

אונזער גאַסט פאַמאַכעט,
דעם כעלעמער פאַעט,
אַ לאַטקע געפרעגלט מיט אייער,
מיט חנוכה-געלט אַ גאַנצן צוהייער,
טאַקע אין באַרע מזומנים,
מיט איין איינציקן באַדינג בלוין,
אַז ער זאַל אין כעלעם נישט באַשרייבן,
אונזערע לאַנדאָנער נאַראָנים.

יוסף הלל לעווי

בין איך מכבד מיט אַ לאַטקע אַ שיינע,
פאַר זיינע לירישע געזאַנגען די פיינע,
געפרעגלט מיט אמתן „שמך זית זך“,
און נאָך איינע — פאַר „די גילדענע
רויז“ זיינע,
וועלכע מיר חילן פון זיי אַ סך נאָך.

עפֿיגראמען און סתם א גראם

צו אַ געוויסן נאָוועליסט

דיינע נאָוועלן,

מוז איך מודה זיין,

זענען מיר גאָר געפעלן.

דער דרוק און ס'פּאַפּיר

זיינען אויסגעצייכנט גוט.

אַזאַ יאָר אויף מיר.

איך האָב די נאָוועלע געלעזן,

און בין ביז צום ענד דערגאַנגען.

נאָר בעסער וואָלט געווען,

ווען דו זאָלסט די נאָוועלע

אינגאַנצן, ניט אַנגעפאַנגען.

צו אַ געוויסן שרייבער

איך האָב זיין ווערק געלעזן

און דערפון גאַרניט פאַרשטאַנען.

ווען איך האָב מיך מיטן שרייבער באַקענט,

האָב איך אין זיין רעדן דערקענט,

אַז ס'איז אין ביידע גאַרניט פאַראַנען.

צו אַ געוויסן אַקטיאָר

דו באַרימסט דיך מיט מאַניערן,

מיט בינע־טעכניק און מיט טאַקט.

גאָט! צו וואָס, צו ווען, האָט מען דיך

אינגאַנצן געברויכט אין דעם אַקט?

צו אַ געוויסן מוזיקער

דיינע מוזיקאַלישע טענער,

זאָסטו, קלינגען וואָס אַ טאַג שענער,

און זיינען פול מיט גרויס דערהאבנקייט.

נאָר ווען דו צעצימבלסט דיך מיט אַ ברי,

באַצויבערט פון אייגנאַרטיקער געני,

כדי מיר שטאַרקער צו געפעלן — —

גלויב מיר וואָלט איך דעמאָלט בעסער וועלן

זיין אַ צען מייל כאַטש פון דער ווייט.

צו א געוויסן מאהלער

דיינע בילדער זיינען ערהאבן,
און זייער ווערט איז אונגעהויער,
נאָר אַמבעסטן געפעלן זיי מיר,
ווען זיי הענגען „גאָר קאַפּויער“.

צו א געוויסן אַראַטאַר

צי דיין רעפּעראַט האָט אין זיך
פּייער געהאַט? פּרעג מיך ניט!
אַז דו וואַלט עס אין פּייער פאַרברענט,
וואַלט עס געווען „מער ווי גוט“.

צו א געוויסן טראַמאַטורג

זיי באַשולדיקן דיך אין פּלאַגיאַט,
נאָר ביי מיר איז קיין ספק פאַרבליבן:
אַמת, ס'איז דיין אייגענע ווערק,
ווייל ווער וואַלט אַזאַ שונד געשריבן?

צו א געוויסן פּסיכאָלאָג

מיין העלד איז
אַ גרויסער פּסיכאָלאָג,
פאַרויכערט ער מיר טאַקע,
נאָר וואָס ער ווייסט פון פּסיכאָלאָגיע,
פאַרויכער איך אייך,
איז ניט מער ווי אַ מכה.

און אויב מ'רעדט פון חכמה,

רעדט ער זיך איין,

באַמת צו זיין,

אַ גרויסער חכם אַן עתיק,

און פאַר דעם שטות אַליין,

האַט ער די ווערט

דעם אמתן באַטיק.

צו א געוויסן הומאַריסט

דיין הומאַר וואַלט זער גוט זיין,
ווען עס וואַלט אַריגינאַל געוועזן,
נאָר ווען איך קוק מיך גוט צו.

זויס איך אַז כ'האָב עס פריער שוין.
ערגעץ אַנדערשוו געלעזן.

צו אַ געוויסן פאַראיין
אַ געוויסן פאַראיין
וויל איך דעם פאַרויצער
גענוי געבן צו פאַרשטיין,
אַז ער זאָל ניט לאָזן
אויסמאַטערן דעם עולם.
מיט גודינע רעדעס,
וואָס פלאַפעלט יעדער גולם.
כ'וואָלט אים אויך נאָך ראַטן,
ווי דעם עולם צו באַשיצן,
חלשות־טראַפנס אַנגרייטן,
טאַמער חלשט מען אַוועק,
פון די רעדנערס וויצן.

צו אַ גוט־באַווסטן דיכטער
ער איז אַ ייד אַ בן תורה,
און באַזיצט אויך אַ קראַם
מיט „אַלאַדינס“ סחורה,
און צו דערצו
שרייבט ער פאַעזי,
און וויל דעם עולם קוויקן.
נאָר דער אונטערשיד איז דאָס,
אַז פאַר איינעם פון זיינע אַנטיקן,
אַדער גאָר אַ געשליפן שטיקל גלאַז
טוט מען אים גאַנץ גוט באַצאָלן,
נאָר פאַר זיינס אַ פאַעמע
ווי שוין ער זאָל זי ניט מאַהלן,
מוז ער נעבעך נאָך גוט — צוצאָלן . . .

צו אַ געוויסן דיכטער
ער איז אַ דיכטער אַ באַווסטער,
עס קאָן אים גוט יעדער שוסטער.
ניט אַזוי פאַר זיינע פאַעמען און פעדער,
ווי פאַר זיינע גוטע זווילן לעדער.

דערפאר שרייבט ער
זיינע פאָעמען אזוי גיך,
צו דעם ריטמישן קלאַפּן —
פון טשוועקעס אויף די שיד.

צו אַ געוויסן בעל־דבר
אַן אייזל האָט לאַנגע אויערן,
און אַ נאַר האָט אַ לאַנגע צונג,
נאַר מיין בעל־דבר קוקט אים אָן,
ער שטייגט ביידע איבער זער גרינג.

צו אַ געוויסן סקולפּטאָר
דאָס ליים איז צו יוירן,
אין די פיגור צעשווימען,
כ׳וואַלט הייליק געשווירן,
אַז ביי אַ בעקער, וואַלסטו דיך
מער אין דער היים געפינען.

צו אַ געוויסן מאַטעמאַטיקער
אַז דו קענסט פון דיינע חשובות
קיין לעבן ניט מאַכן, צו וואָס —
טויג דיר דאָס חשובונען דאָס ?
ס'מוז דאָך אין דיין חשובון,
ערגעץ וווּ, זיין אַ גרויסער טעות.

צו אַ געוויסן זייגער מאַכער אַ שפּאַרט
אַז עס איז ניט באַשערט,
גיט עס אַלעמאַל פאַרקערט ;
פרוּוו דיין מזל ניט זוכן,
ווען די זייעגערס לויפן
און די הינט און פּערד
האַלטן אין איין קריכן,
און מיט „ברידזש“ און „סאַלאַ“
גיט ניט בעסער. הערט אַן אומגליק :
אַז אין „סאַלאַ“ מאַכט ניט קיין טוין
נאַר אַ דרייטל, אין „מוזער“ מאַכט אַ „טריק“.
אַלעס גייט ביי אים פאַרקערט,
די זייגערס האַלטן אין לויפן,
און ס'קריכן די הינט און פּערד.

אַן אויסצוג פון אַ רעדע אויף אַ באַנקעט
פאַר אַ געוויסן דיכטער
דאָס בוך האָב איך נאָך ניט געלייענט,
דאָך ווייס איך קלאַר וואָס אונזער פּאָעט מיינט,
דערפאַר ווינטש איך אים לאַנג לעבן,
ער זאָל ווערק און באַנקעטן אונז געבן.
נאָר טיף אין האַרץ טראַכט ער ביי זיך :
וואָס וויל דער נודניק פון מיר מיט זיין בוך ?

מיין שטראַף

צו אַ געוויסן נאָוועליסט און דיכטער :
ווען איך וואַלט חלילה געמוזט זיין דיין ריכטער,
וואַלט מיין שטראַף ניט מער ווי דאָס געוועזן :
זאָלסט „דיין ווערק“ צוואַנציק מאָל אין טאָג אליין לעזן.

צו איינעם מיט אַלע מעלות
איד קען אַ מאַן
מיט אַלע מעלות,
נאָר איין חסרון האָט ער,
ער רעדט זיך איין,
אַז ער ווייסט און קען שוין אַלעס.

ניודיסטן — אַ נאָקעטע סעקטע
די מעשה איז ניט
אינגאַנצן גלאַט :
אַנגעהויבן האָט ער זיך מיט אַן עפעל,
און אויסגעלאָזן
מיט אַ פייגנבלאַט.
נאָר אַנדערע געפעלט ניט,
דאָס גאַנצע שפּיל :
אַ פייגנבלאַט,
זאָגן זיי, איז אויך צו פּיל.

ליבער !

ליבע, אַ געטלעכע עמפּינדונג,
דאָס שענסטע און העכסטע אין לעבן.
ליבע, אַ „נעקטאַר“, אַזאַ געטראַנק,
געמישט מיט טייפּלישע געוועבן.

געבורטסטאג

די פרויען געדענקען גענוי זייער געבורטסטאג.
נאָר זיי פאָרגעסן די עלטער פון זייערע יאָרן.
„איין לעבן“ זיינען זיי אַזוי „פאַרשווענדעריש“,
נאָר ווען עס קומט צום „עלטער“ האַלטן זיי אין איין „שפּאַרן“.

צו אַ געוויסן ספּאַרט

ער האָט עס אַפילו ניט די ווערט,
דאָך ווינטש איך אים ער זאָל געפינען,
אַזאַ מין סיסטעם ווי צו געווינען,
אויף אלע הינט און פּערד.
און אויף להכעיס דעם „בוקי“
זאָל ער אים אינגאַנצן
אויך אַמאָל מאַכן — אַ נקי.

פאַרקערט

אַ גאונישער איינפאַל
פון אַ געוויסן דיכטער
פון ערפינדערישן ווערט:
מ'מאַכט פון שמאַטעס פאַפּיר,
נאָר מיין דיכטער מאַכט עס פונקט פאַרקערט.

תוכן :

זייטל

7	נאך האָס מ'ברויך די נאַכט
8	מלאכים
9	רעפּעראַט איבער אייער
12	פּאַמאַכעט האַלט מלחמה מיט דער לבנה
14	מ'האַט פּאַמאַכעט'ן באַגנבעט
17	פּאַמאַכעט רעדט זיך אַדרוך מיט דער לבנה
19	פּאַמאַכעט באַקומט אַ נייעם פּאַסטן
21	פּאַמאַכעט טרעפט זיך מיטן חייטשעפעלער פּאַעט
23	פּאַמאַכעט מאַכט אַ נייע דערפּינדונג
26	פּאַמאַכעט ראַטעוועט די בריינע
27	האַלן אין הימל
30	אַ סטרייק אין גן־עדן
33	פּאַמאַכעט ווערט אַ צפּות־פענח
34	פּאַמאַכעט קומט נאָך חייטשעפּל
39	פּאַמאַכעט גייט אַפֿ'העסט און זעט דעם פעסטיחאַל
42	„יוסף דעת יוסף מכאוב“
44	חידער איז דער מלאך געקומען
45	פּאַמאַכעט ביים זשורנאַליסטן פּאַריין
47	פּאַמאַכעט ביים בן־אורי פּאַריין
50	פּאַמאַכעט ביי אַ חנוכה־פּאַרחייל
51	פּאַמאַכעט זעט דעם טשעלסי אַרט־באַל
53	פּאַמאַכעט אין אַ העסט־ענד האַטעל
54	פּאַמאַכעט האַט שמואל ווהייטן געטראָפּן
56	פּאַמאַכעט האַט דעם רעדאַקטאָר באַגעגנט
58	פּאַמאַכעט דער כעלעמער פּאַעט קומט אויף שמואל ווהייטס באַנקעט
62	פּרילעך, שלח־מנות און לאַטקעס
66	עפּיגראַמען און סתם אַ גראַם

